№ 52 (1865)

Серада, 24 сакавіка 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец: УП «Народная воля».

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою…

Якуб КОЛАС

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +8...+10, без ападкаў, уначы — +6...+8, дождж; у Брэсце ўдзень — +8...+10, дождж, уначы — +7...+9, без ападкаў; у Гродне ўдзень — +7...+9, дождж, уначы — +7...+9, дождж; у Віцебску ўдзень — +10...+12, уначы — +6...+8, на працягу сутак — без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +8...+10, уначы — +9...+11, на працягу сутак — без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +7...+9, уначы — +8...+10, на працягу сутак — без ападкаў.

www.meteo.by

ПУЛЬС

Прэм'ер-міністры дзевяці краін заклікаюць…

"Сітуацыя з дэмакратыяй і правамі чалавека ў Беларусі з'яўляецца досыць сур'ёзнай праблемай для Еўропы і не садзейнічае ўмацаванню стабільнасці ў рэгіёне". Такую выснову зрабілі ўдзельнікі міжнароднай канферэнцыі "На шляху да пашыранай Еўропы: новы парадак дня", што адбылася ў Браціславе.

Упершыню на такім высокім узроўні была нададзена пільная ўвага сітуацыі ў Беларусі. Прэм'ер-міністры Албаніі, Балгарыі, Латвіі, Літвы, Македоніі, Румыніі, Славакіі, Харватыі і Эстоніі прынялі сумесную заяву. Яны заклікалі "распачаць новы дыялог у Еўропе" для садзейнічання палітычным рэформам і дэмакратыі ў Беларусі.

Вольга ЛАПІКАВА.

Масква выбірае глыбоцкае

Не выключана, што хутка прыйдзе час, калі, каб уволю паласавацца півам сваёй, мясцовай вытворчасці, жыхарам райцэнтра Глыбокае, што на Віцебшчыне, давядзецца наведаць Маскву, дзе вельмі ўпадабалі прадукцыю Глыбоцкага піўзавода і сталі рэгулярна заказваць яе для продажу у крамах і шапіках. Асабліва высокім попытам у Белакаменнай карыстаюцца два гатункі з Глыбокага — "Жыгулёўскае" і "Барскае".

Поспехі прадпрыемства дырэктар Мікалай Шніткоў тлумачыць не толькі якасцю сыравіны, але і тэхнічным пераўзбраеннем завода і талентам вядучых спецыялістаў — тэхнолага Веры Ларчанка і майстроў Ірыны Дзевятуха ды Ганны Райчонак, з удзелам якіх распрацавана рэцэптура і атрыманы сертыфікат на выраб лепшых празрыстых напояў.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Загадана: падпісацца на дзяржаўныя СМІ

Такі загад атрымалі індывідуальныя прадпрымальнікі Глыбоцкага раёна Віцебскай вобласці.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе грамадскага аб'яднання "Беларуская асацыяцыя журналістаў", згодна з прадпісаннем, кожнае прадпрыемства павінна падпісацца мінімум на тры выданні, а кожны "член калектыву" — на адну рэспубліканскую і адну мясцовую газеты. Тлумачыцца такая неабходнасць даручэннямі кіраўніка дзяржавы, якія ён даў на семінары для рэспубліканскіх і мясцовых органаў улады, прысвечаным ідэалагічнай працы, яшчэ ў сакавіку мінулага года.

Сярод выданняў, што прапануюцца для падпіскі, — "Советская Белоруссия", "Народная газета", "Рэспубліка", "Звязда", "Народное слово", "Витьбичи", "Віцебскі рабочы", "Веснік Глыбоччыны" і іншыя дзяржаўныя СМІ. Ведамасную падпіску рэкамендуецца аформіць на 2-і квартал "з наступным працягам на 3 і 4 кварталы 2004 года".

Аналагічнае прадпісанне разасланае і па ўсіх дзяржаўных арганізацыях і прадпрыемствах Глыбоцкага раёна.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

А.Мядзведзь узнагароджаны расійскім ордэнам Пятра Вялікага

Легендарны беларускі барэц вольнага стылю Аляксандр Мядзведзь узнагароджаны вышэйшай грамадскай узнагародай Расіі — ордэнам Пятра Вялікага I ступені. Цырымонія ўручэння прайшла вечарам у Мінску пасля заканчэння XXXIV турніру па вольнай барацьбе на прызы А.Мядзведзя.

Паводле слоў віцэ-прэзідэнта Акадэміі праблем бяспекі, абароны і правапарадку пры Савеце бяспекі Расіі Ігара Абрамава, які ўручаў узнагароду, ордэн прысуджаны "за ўмацаванне расійска-беларускіх адносін у галіне спорту і міжнародных культурных сувязяў". Апроч таго, А.Мядзведзь стаў "акадэмікам, прафесарам і сапраўдным членам" гэтай акадэміі.

Як паведаміў БелаПАН І.Абрамаў, ордэн Пятра Вялікага заснаваны ў 2001 годзе расійскім фондам "Найлепшыя менеджэры новай эпохі". Ім ганаруюцца вядомыя дзеячы палітыкі, навукі, культуры і іншых сфер як у Расіі, так і за мяжой. Пасведчанне №1 выпісана прэзідэнту Расіі Уладзіміру Пуціну.

Згодна з палажэннем, ордэнам "могуць быць узнагароджаны замежныя гарады, арганізацыі, прадпрыемствы і грамадзяне за значны ўклад у развіццё супрацоўніцтва з Расіяй у палітычнай, эканамічнай і грамадскай сферах".

Дзмітрый УЛАСАЎ.

Падтоплены жылыя будынкі ў шэрагу раёнаў Віцебскай і Магілёўскай абласцей

За мінулыя суткі ў выніку пад'ёму вады на рацэ Дзісна ў Шаркоўшчыне (Віцебская вобласць) падтоплены 4 жылыя дамы з прысядзібнымі ўчасткамі. Яшчэ 6 дамам пагражае падтапленне. Чатыры сям'і, згодна з рашэннем камісіі па надзвычайных сітуацыях, перасელены да сваякоў. Іх жылыя дамы ўзяты пад ахову супрацоўнікамі міліцыі.

У вёсцы Горы Краснапольскага раёна Магілёўскай вобласці з-за расставання снегу і пад'ёму ўзроўню вады ў Палужскім вадасховішчы адбылося размыванне паверхневага слою земляной дамбы. Тым не менш падтапленняў сельгасугоддзяў і жылых будынкаў не адбылося.

На ўчастку ракі Бярэзіна ў Бабруйску паміж чыгуначным мостам і рачным портам утварыўся затор ледзяных мас. Для свабоднага праходжання вады плыўсродкамі рачнога порта быў расчышчаны канал шырынёй каля 15 метраў. Пры ўскладненні абстаноўкі камісіяй па надзвычайных сітуацыях прынята рашэнне аб прыцягненні сапёрнага падраздзялення воінскай часці 5527.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ.

Вымогательство?

Работников промышленных, строительных, транспортных и бюджетных организаций Слуцкого района обязали пожертвовать однодневный заработок в помощь сельхозпредприятиям для проведения весенне-посевной кампании

Такое решение за подписью председателя Слуцкого райисполкома **А.Драко** в феврале этого года получили 30 предприятий района. Так, с бюджетных организаций района *(в том числе райсобеса, райветлаборатории, сельских Советов)* требуется собрать 22 миллиона 391 тысячу 300 рублей. С промышленных предприятий *(ОАО "Сыродельный комбинат", ТПУП "Металлист", "Слуцкий уксусный завод" и др.)* — 10 миллионов 208 тысяч 700 рублей. Со строительных — 12 миллионов 360 тысяч 800 рублей. Со "Слуцкой автобазы" — 617 тысяч 400 рублей...

Всего таким образом г-н Драко намерен собрать более 45 миллионов белорусских рублей. Как следует из решения Слуцкого райисполкома, все средства должны быть перечислены на *внебюджетный* счет райисполкома.

Первыми возмутились учителя местных школ: отдел образования должен собрать 12 миллионов 647 тысяч рублей...

"Это просто беспредел, вымогательство! — заявили "Народной воле" педагоги одной из школ Слуцкого района. — *Сбор финансов происходит в условиях перевода на контрактную систему. Некоторым пригрозили: не сдадите деньги — не подпишем контракт. Но, несмотря на это, несколько школ категорически отказались сдавать деньги. Другие собрали лишь половину необходимой суммы. Директорам школ, не выполнившим указание, грозят увольнением... В одну из школ, коллектив которой отказался собирать средства на посевную, приезжал заместитель председателя исполкома. Объяснял, требовал...*

Дневной заработок учителя — около 11—12 тысяч. Это, конечно, небольшие деньги, но на них я могу купить детям хотя бы фруктов или пару пакетов сока...

Некоторые высокопоставленные чиновники, ответственные за посевную, рапортуют главе государства, что на этот раз к посевной мы готовы лучше, чем в предыдущие годы. Мы считаем, что это вранье. Иначе как объяснить, что в прошлом году мы добровольно-принудительно жертвовали на посевную от 500 до 1000 рублей? В этом году все намного жестче... А ведь когда-то Слуцкий район был в передовиках по сельскому хозяйству!.."

За комментарием "Народная воля" обратилась в Миноблисполком.

Заместитель председателя комитета по сельскому хозяйству и продовольствию **Людмила Нежевич,** которая отвечает за экономику, отказалась от разговора с журналистом. *"Я не могу прокомментировать, тем более для прессы. Я здесь человек новый, поэтому боюсь ввести вас в заблуждение, извините",* — сказала она.

Главный экономист Миноблисполкома **Геннадий Шахлевич,** услышав, что от него хотят, сказал, как отрезал: *"Это не ко мне вопрос. Я об этом вообще ничего не знаю. До свидания".*

Первый заместитель председателя комитета по сельскому хозяйству **Иван Магер** отправил нас к еще одному заместителю — **Владимиру Шпаковскому.** Шпаковский вначале согласился переговорить с корреспондентом "Народной воли", но, сославшись на чрезвычайно важные и срочные дела, обещал перезвонить через пару минут сам. Так и не перезвонил. Сказали, что Владимир Константинович уехал на очень важное совещание. По вопросам посевной, наверное...

СЛУЦКІ раённы выканаўчы камітэт Мінскай вобласці
223610, г. Слуцк, вул. Леніна, 189. Тэл. 2-29-82

СЛУЦКИЙ районный исполнительный комитет Минской области
223610, г. Слуцк, ул. Ленина, 189. Тел. 2-29-82

РАШЭННЕ / РЕШЕНИЕ

11.02. 2004 г. № 102

г. Слуцк / г. Слуцк

Об оказании финансовой помощи сельхозпредприятиям по подготовке сельхозугодий к проведению весенне – полевых работ

В целях выполнения решения облисполкома от 29.01.2004 г. № 54 по вывозке органических удобрений и своевременности подготовки полей к весеннему севу районный исполнительный комитет РЕШИЛ:

1. Довести задание предприятиям и организациям по перечислению на внебюджетный счет райисполкома № 3735000000024 филиал 615 АСБ "Беларусбанк", код 808, УНН 600118711, денежных средств в размере однодневного заработка согласно приложению.
2. Контроль за выполнением данного решения возложить на отдел экономики райисполкома (Русак А.И.)

Председатель исполкома — А.А. Драко

Управляющий делами исполкома — В.А. Ржанец

КІРАЎНІЦТВА СПРАВАМІ

Приложение
к решению райисполкома
от 11.02.2004 № 102

Отчисление денежных средст организациями района в помощь сельхозпредприятиям района для проведения весенне - посевной компании

№ п.п.	предприятия	Однодневный заработок тыс.руб.
1	2	3
	Промышленность	
1	ОАО "Сыродельный к-т"	4304,3
2	ТПУП"Металлист"	2047,8
3	Торфопредприятие"Слуцкое"	595,7
4	Лесхоз	1695,7
5	УП " Слуцкий уксусный завод "	347,8
6	ДУП" Сельский строительный комб."	834,8
7	ВВЗ "Колос" ГП ДОР ОЧС	382,6
	Итого:	10208,7
	Строительство	
8	ОАО " ПМК-71"	2526,1
9	УП "Жилкоммунсервис"	1634,8
10	ДСУП "СПМК-122 "	839,1
11	ДСУП " СПМК - 99 "	669,6
12	СУП " ПМК - 3 "	565,2
13	ДСУП " ПМК - 225 "	1073,9
14	ОАО " Слуцкпромбурвот "	782,8
15	УП мелиорат.систем "Слуцкое ПМС"	869,6
16	УП " ДРСУ - 125 "	2130,4
17	ДСУ-9	966,5
18	СУП"Маляр"	313,0
	Итого:	12360,8
	Транспорт	
19	ТЭУП " Слуцкая автобаза "	617,4
	Итого:	617,4
	Бюджет	
20	СПТУ - 209	1169,8
21	Отдел образования	12647,8
22	Отдел культуры	1717,4
23	Сельские советы	4634,8
24	Райсобес	630,4
25	Райветстанция	213,0
26	Райисполком	704,3
27	Управление сельского хоз.	291,3
28	РОК " Олимп "	87,0
29	Слуцкий учебно-курсовой комбинат	117,4
30	Райветлаборатория	178,3
	Итого:	22391,3

Кстати, по словам некоторых ответственных работников, сами чиновники Миноблисполкома пока не перечисляли свой однодневный заработок в помощь посевной...

Несмотря на нежелание чиновников общаться с прессой, "Народная воля" все же надеется получить компетентный комментарий по поводу отчисления денежных средств организациями Слуцкого района в помощь сельхозпредприятиям района для проведения весенне-посевной кампании.

Просим считать этом материал официальным запросом в Миноблисполком.

Даша ПАВЛОВСКАЯ.

Выступленне падчас чэмпіянату Беларусі па бальных танцах.

ФотаByMedia.net

АНОНС

Вольга ІПАТАВА:

«Завешчана будучыні»

«...Нядаўна патэлефанавалі з Таронта: там 25 сакавіка, як і заўсёды, над вежай гарадской управы будзе лунаць бел-чырвона-белы сцяг. Аб тым паклапаціліся тамтэйшыя беларусы, найперш, канешне, выдатны беларускі пісьменнік Кастусь Акула.

Верыцца: так абавязкова будзе і тут, на Бацькаўшчыне, дзе 86 гадоў таму беларусы заявілі аб сваім праве на вольную, незалежную Беларусь».

Так заканчваецца артыкул **"Завешчана будучыні"**, з якім вядомая пісьменніца Вольга Іпатава выступіць у заўтрашнім нумары "Народнай волі" ў сувязі з чарговай гадавінай абвяшчэння **Беларускай Народнай Рэспублікі.**

Клуб «Рэактар» святкуе дзень нараджэння

26 і 27 сакавіка мінскі клуб "Рэактар" будзе адзначаць свой дзень нараджэння — яму споўніцца 10 гадоў.

За гэтыя 10 гадоў у клуба з'явілася шмат сяброў і прыхільнікаў, для якіх "Рэактар" і прапануе ў гэтыя два дні святочную праграму. У ёй возьмуць удзел Наталі, К.Слука, А.Дзянісаў і іншыя зоркі, а таксама беларускія DJ Даша Пушкіна і DJ Лёша Капрыз, расійскі DJ Боча.

Наталля ГУСЕВА.

Акадэмікі аб'ядноўваюць намаганні з царквой

Беларускі экзархат Рускай праваслаўнай царквы (БПЦ) і Нацыянальная акадэмія навук Беларусі (НАНБ) падпісалі праграму супрацоўніцтва.

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе БПЦ, на цырымоніі падпісання мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, зазначыў, што цяпер "сфера навукі і сфера рэлігіі ўжо не разглядаюцца як нешта супрацьлеглае і несумяшчальнае, а наадварот, як кампаненты, што дапаўняюць адзін аднаго ў жыцці нашага грамадства".

Генадзь ШАРЫПКІН.

СУД

Ткачева привезли из России в наручниках

И осудили в Беларуси на 5 лет

Но отбывать срок в колонии строгого режима бывший председатель Дзержинского райисполкома Минской области Владимир Ткачев будет только четыре года.

10 февраля "Народная воля" рассказала о неслыханном происшествии в Дзержинском районе. 15 сентября прошлого года не явился на судебное заседание выездной сессии суда Минской области бывший глава района Владимир Ткачев. Буквально через месяц, 22 октября, беглеца задержали в России, во Владимирской области. Но, похоже, этапировать в Беларусь не торопились.

Только 6 марта 2004 года Ткачева доставили в Минск. А в прошлую пятницу Минский областной суд вынес ему приговор.

...Первая публикация о бывшем председателе Дзержинского райисполкома Владимире Ткачеве появилась в "Народной воле" еще весной 2002 года. Тогда против него еще не было возбуждено никаких уголовных дел. Но в редакцию попало несколько любопытных документов.

В газете был опубликован протест тогдашнего прокурора Минской области Виктора Сироша на решение Миноблисполкома о передаче Дзержинским райисполкомом в собственность Ткачеву жилого дома, построенного за счет средств областного бюджета. Виктор Сирош обращал внимание на то, что действия начальников Минской области противоречили указу А.Лукашенко "О создании специального служебного жилищного фонда", где говорилось, что служебное жилье "*не подлежит исключению из числа служебных, приватизации, обмену, разделу, бронированию и сдаче в поднаем*".

Кроме того, в газете были опубликованы некоторые промежуточные акты проверки отдельных вопросов финансово-хозяйственной деятельности Дзержинского райисполкома. К некоторым неправомерным операциям был причастен лично Владимир Ткачев.

Тогда же Ткачев написал заявление об увольнении "по собственному желанию". Однако в марте 2002 года в отношении уже бывшего председателя Дзержинского райисполкома возбудили сразу два уголовных дела. Владимира Ильича задержали.

Правда, потом ему изменили меру пресечения на подписку о невыезде. И, что самое парадоксальное, назначили руководителем. По некоторой информации, специально под Ткачева был создан сельскохозяйственный производственный кооператив — агрокомбинат "Днепр", который объединил пять обанкротившихся колхозов Жлобинского района. "Поднимать" их и поручили обвиняемому в хищении Владимиру Ткачеву. Это выглядело более чем удивительно: как правило, руководящие работники, в отношении которых возбуждается уголовное дело, на время ведения следствия отстраняются от должности...

А дальше произошло то, о чем уже было написано выше. 15 сентября прошлого года Ткачев бежал буквально из зала суда. Он исчез именно тогда, когда суд должен был вынести приговор...

6 марта 2004 года Ткачева в наручниках доставили из России в Беларусь. 15 марта были возобновлены судебные слушания.

Бывшему главе Дзержинской администрации предъявили обвинения сразу по ***семи статьям Уголовного кодекса***. Это и хищения путем злоупотребления служебными полномочиями (ч.1 и ч.2 ст.210 УК), и злоупотребление властью и служебными полномочиями, совершенное и с корыстной, и с иной личной заинтересованностью должностным лицом, занимающим ответственное положение (ч.3 ст.424 УК), и особо злостное хулиганство (ч.3 ст.339 УК), и угроза убийства (ст.186 УК), и другие.

Самое суровое наказание, предусмотренное этими статьями, — лишение свободы сроком на 8 лет. Но в данном случае суд ограничился ***"пятью годами лишения свободы с конфискацией автомобиля "Ауди-80", лишением права занимать должности, связанные с распоряжением, учетом и хранением материальных ценностей, а также государственные должности в государственных органах сроком на 5 лет с отбыванием лишения свободы в исправительной колонии усиленного режима".***

Сам приговор занял 100 страниц компьютерного текста.

Владимир Ткачев не считает себя виновным. Его выступление перед судом с последним словом заняло несколько часов. Темпераментный Владимир Ильич говорил много, иногда не по делу, но предъявленные обвинения не признал.

Сейчас Ткачев находится в СИЗО №1 Минска. Пока неизвестно, в какой колонии страны он будет отбывать срок.

К слову, сидеть бывший глава Дзержинского района будет не 5, а 4 года. Ткачев попал под амнистию. Новый Закон "Об амнистии..." был принят в Беларуси 8 января 2004 года. Согласно статье 10, лица, которым назначено наказание в виде лишения свободы, освобождаются от наказания частично сроком на один год.

Мария ЭЙСМОНТ.

КОНФЛИКТЫ

«Прелести» контрактной системы

Трое активистов Свободного профсоюза работников Новополоцкой ТЭЦ получили уведомления о том, что будут уволены по окончании срока контракта. Их срочные трудовые договора заканчиваются в апреле и мае. Уведомления получили начальник смены турбинного цеха Вадим Духоменко, старший машинист котельного цеха Юрий Обухов и слесарь турбинного цеха Юрий Гайченко. Все они являются членами Совета первичной организации СПБ, а Вадим Духоменко — его председателем. Кроме того, Духоменко входит в Совет Свободного профсоюза Белорусского. "Наниматель не может предъявить к нам каких-либо претензий по выполнению наших должностных обязанностей или трудовой дисциплине, — говорит Вадим Духоменко. — Единственной причиной готовящегося увольнения меня и моих товарищей является наша деятельность как активистов СПБ".

Свободный профсоюз действует на Новополоцкой ТЭЦ с 2000 года. За это время первичкой СПБ была проведена значительная работа по защите прав и интересов работников. За последние три года по официальным данным по уровню зарплаты Новополоцкая ТЭЦ поднялась с девятого места в энергосистеме страны на второе, чему также способствовала деятельность СПБ — работники станции стали получать все положенные доплаты. Десятки энергетиков сумели решить в свою пользу различные вопросы, которые обсуждались на комиссии по трудовым спорам, а также в судах. Сильный резонанс вызвало обращение, с которым год назад по инициативе Свободного профсоюза коллектив станции обратился к руководству страны и энергетической отрасли. Новополоцкие энергетики подняли острейшие вопросы развития энергетики и экономики страны в целом, которые впоследствии нашли свое отражение в решениях правительства. "Все эти инициативы администрация Новополоцкой ТЭЦ и РУП "Витебскэнерго", филиалом которого она является, "не оставила без внимания", — отмечает Вадим Духоменко. — Активность рабочих, которые хотят отстаивать свои права, наниматели пытаются задушить, просто увольняя "нарушителей спокойствия".

Белорусский конгресс демократических профсоюзов (БКДП) возмущен решением директора Новополоцкой ТЭЦ не продлевать контракты с активистами Свободного профсоюза Белорусского (СПБ). В связи с этим БКДП направил письмо и.о. министра энергетики РБ Э.Ф.Товпенцу и министру труда и социальной защиты РБ А.П.Моровой. Независимый профцентр считает, что истинной причиной прекращения трудовых договоров с активистами СПБ является их членство в независимой профсоюзной организации. БКДП считает подобные действия "неприемлемыми и нарушающими законодательство о профсоюзах и социальном партнерстве в Республике Беларусь.

Все "прелести" контрактной системы прочувствовали на себе члены коллектива УП "Борисов" (бывший трест столовых и ресторанов города). Руководство унитарного предприятия отказалось возобновить контракты с целым рядом работников, не имевших в течение срока действия контракта никаких взысканий. Как рассказала председатель профкома УП "Борисов" Валентина Пугачева, при перезаключении контрактов с 50 работниками они либо не возобновлены, либо продлены на месяц-полтора. Люди, оставшиеся без работы, не получили никакой компенсации. Часть из них подали исковые заявления в суд с целью добиться выплаты хотя бы трехмесячной компенсации. Между тем, выступая 18 марта на встрече с жителями поселка Печи под Борисовым, председатель Совета ФПБ Леонид Козик пообещал, что проинформирует президента о нарушениях трудового законодательства, происходящих при массовом заключении контрактов на предприятиях и в организациях Борисова. "Проинформировать" президента, конечно, надо, ведь процесс носит повсеместный характер.

praca-by.info

Народная Воля · 24 САКАВІКА 2004 г.

ПУЛЬС

«Райфайзен» лепшы

Група "Райфайзен Цэнтраль-банк Остэррайх АГ" і 15 банкаў — членаў групы, у тым ліку беларускі "Прыорбанк", сталі пераможцамі ў намінацыі "Найлепшы банк у Цэнтральнай і Усходняй Еўропе" паводле версіі аўтарытэтнага часопіса "Глоўбал Файнэнс".

Нагадаем, што акцыянерам "Прыорбанка" найбуйнейшы аўстрыйскі банк "Райфайзен-банк" стаў у 2003 годзе. Прамыя інвестыцыі ў статутны фонд ААТ "Прыорбанк" склалі 30 млн. еўра. Цяпер доля "Райфайзен-банка" ў статутным фондзе банка — 61,3 працэнта.

Пры садзейнічанні "Райфайзенбанка" летась "Прыорбанкам" быў рэалізаваны першы ў Беларусі праект з Міжнароднай фінансавай карпарацыяй на суму 14 млн. долараў ЗША. Апроч таго, у верасні 2003 года "Прыорбанк" атрымаў сіндыкаваны крэдыт Еўрапейскага банка рэканструкцыі і развіцця (акцыянер "Прыорбанка" з 1997 года) на суму 36 млн. долараў ЗША для фінансавання інвестыцыйных праграм прамысловых прадпрыемстваў краіны.

Аляксей АРЭШКА.

Піва выцясняе гарэлку?

На 15 працэнтаў скараціўся аб'ём рэалізацыі гарэлкі ў гандлёвай сетцы Беларусі ў студзені-лютым 2004 года ў параўнанні з аналагічным леташнім перыядам. Паводле звестак Міністэрства статыстыкі і аналізу, у абсалютных лічбах рэалізацыя зменшылася з 1 млн. 269 тыс. да 1 млн. 78,5 тыс. дэкалітаў.

Яшчэ больш прыкметна — на 26,8 працэнта — знізіўся продаж вінных пладовых напояў. Адначасова на 0,5 працэнта павялічылася рэалізацыя пладовых він, на 3,3 — каньяку, на 5,3 — вінных вінаградных напояў, на 5,8 — піва, на 17 — лікёра-гарэлачных вырабаў, на 32,2 — вінаградных він, на 32,6 — шампанскага.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

«Крык душы» з Ірландыі

З дабрачыннай місіяй у Мазыры знаходзяцца члены грамадскага аб'яднання "Крык душы" з Ірландыі. Гэта арганізацыя супрацоўнічае з Мазыром ужо больш за 15 гадоў, рэгулярна аказваючы гуманітарную дапамогу і займаючыся аздараўленнем дзяцей.

Як паведаміў БелаПАН кіраўнік дэлегацыі Майкл Дэнт, мэта цяперашняга візіту — вызначыць памеры неабходнай матэрыяльнай дапамогі мазырскім бальніцам і школам, а таксама сфарміраваць і падрыхтаваць групы дзяцей для аздараўлення ў Ірландыі гэтым летам.

Лідзія РУДКОЎСКАЯ.

Адкрыліся дні Швецыі

У Мінску адкрыліся Дні Швецыі. Яны праводзяцца на базе факультэта міжнародных адносін Беларускага дзяржаўнага універсітэта.

Мэта мерапрыемства, якое арганізавала БДУ сумесна з мінскім офісам пасольства Швецыі ў Маскве і ганаровым консульствам Швецыі, — пашырыць супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі ў галіне адукацыі і культуры.

Ірына САЗАНОВІЧ.

У Лідзе затрыманы вандал

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе аб'яднання "Ахова" пры МУС, 21-гадовы раней судзімы малады чалавек разбураў надмагільныя пліты сярод белага дня. Калі пасля выкліку вартаўніка на могілкі прыбылі супрацоўнікі "Аховы", вандал аказаў ім актыўнае супраціўленне. У выніку супрацоўнікі праваахоўных органаў ужылі спецсродкі, і неўзабаве затрыманы апынуўся за кратамі.

Супраць яго распачата крымінальная справа па артыкуле 347 Крымінальнага кодэкса, што прадугледжвае адказнасць за апаганьванне трупа ці магілы. Паводле слоў міліцыянераў, урон, нанесены вандалам, будзе ацэньвацца разам з роднымі тых, на чыіх магілах аказаліся пашкоджанымі помнікі.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ.

ПАЗІЦЫЯ

Стратэгія перамогі

Апошнім часам у друку актыўна абмяркоўваецца стратэгія і тактыка выбарчай кампаніі 2004 года. Праявіліся тры падыходы. Народная кааліцыя "Пяцёрка плюс" прапануе змагацца ў кожнай акрузе за адзінага кандыдата ад дэмакратычных сіл. Другія грамадска-палітычныя сілы бачаць больш шанцаў, калі будзе 5—7 кандыдатаў. А Зянон Пазьняк наогул выступае за байкот парламенцкіх выбараў.

У мяне іншы погляд на гэтую выбарчую кампанію.

Галоўны сегмент — трэці

Ключавая праблема — адэкватна ацаніць сітуацыю ў краіне. Сёння, згодна з сацыялагічнымі апытаннямі, беларускае грамадства па палітычнай арыентацыі дзеліцца на тры сегменты: 25% электарату падтрымлівае ўладу; 25% — паслядоўныя прыхільнікі апазіцыі; астатнія 50% характарызуюць расчараванне ўладай і недавер апазіцыі. Менавіта ад волі людзей, якія ўваходзяць у трэці сегмент, залежаць вынікі любых выбараў. Тут трэба шукаць стратэгію перамогі.

Новая грамадская сіла

Незадаволенасць уладай нарастае. На кухні, у магазінах, на вуліцы, у транспарце людзі ўсё часцей і часцей абураюцца дзеючым рэжымам. Разам з тым назіраецца такі парадокс. Расчараванне ўладай не павялічыла прыхільнікаў апазіцыі.

Як гэта растлумачыць? Адказваю: з моманту ўтварэння першых апазіцыйных арганізацый і па сённяшні дзень слугі ўлады паліваюць іх брудам, скажаюць іх праграмы, фарміруюць імідж ворагаў народа. Інфармацыйная блакада не дазваляе абвергнуць гэты паклёп. Гульня, як кажуць, ідзе ў адны вароты.

У свядомасці электарату сегмента №3 замацаваўся стойкі стэрэатып, што апазіцыя — сіла небяспечная, што ёй нельга даверыць уладу. Такая палітычная рэальнасць.

Яна і дыктуе нам формы дзейнасці. У асяроддзі сегмента №3 неабходна ўтварыць новую грамадскую сілу. Такой сілай можа стаць народны рух "За перамены!".

Патрэбна альтэрнатыва

Мы добра ведаем людзей сегмента №3, іх асаблівасці. Большасць іх не разумеюць, для чаго патрэбны грамадскія арганізацыі, палітычныя партыі і нават парламент. У савецкія часы дэпутат парламента выконваў функцыі выбівалы розных матэрыяльных фондаў для свайго раёна, і гэта падвышала яго статус.

Цяпер жа, калі Лукашэнка зрабіў дэпутатаў кішэннымі і безгалосымі, цікавасць выбаршчыкаў да іх прапала. Выбары для многіх людзей ператварыліся ў дробную павіннасць. Пайшоў у краму, купіў бохан хлеба, па дарозе зазірнуў на выбарчы ўчастак і прагаласаваў. За каго? Якая розніца!

Гэтыя людзі звыкліся з думкай, што ўсе праблемы народа вырашае кіраўнік дзяржавы. Іх мары і пажаданні зводзяцца да аднаго: нам бы добрага цара! У 1994 годзе ім падалося, што такім царом будзе Аляксандр Лукашэнка. Яго абралі прэзідэнтам і нават далі царскія паўнамоцтвы.

З цягам часу адносіны да цара сталі мяняцца. У многіх ужо наступіла глыбокае расчараванне: цар не зрабіў народ шчаслівым.

І ўсё ж вера ў добрага цара не знікла. Размовы пра тое, што трэба гуртавацца і разам змагацца за перамены, за лепшую долю гэтых людзей не грэюць. Іх цікавіць толькі адно: хто заменіць Лукашэнку? У канцы кожнай гаворкі гучыць пытанне: "У вас ёсць альтэрнатыва прэзідэнту?"

Гэтым людзям трэба паказаць чалавека, які цвёрда і ўпэўнена заявіць ім: я бяру на сябе адказнасць за ваш лёс, за ваш дабрабыт, за перамены да лепшага.

Наша альтэрнатыва

Сітуацыя прымушае ісці на парламенцкія выбары, вызначыўшы прэтэндэнта на пасаду прэзідэнта. За перыяд палітычнай дзейнасці мне давялося пазнаёміцца і пасябраваць з многімі выбітнымі дзеячамі нашай Бацькаўшчыны. Магу назваць дзесяткі імён, якія па сваім інтэлекце і прафесійнай падрыхтоўцы здольны займаць пасаду прэзідэнта.

У нашых умовах перамагчы зможа толькі той прэтэндэнт, які валодае пэўнымі здольнасцямі і мае некалькі характэрных асаблівасцяў. Менавіта гэтыя асаблівасці робяць яго асобу прывабнай для большасці народа. Назаву іх.

Першая. Яго імя не будуць звязваць ні з цяперашняй уладай, ні з радыкальнай апазіцыяй. Электарат сегмента №3 будзе лічыць яго сваім чалавекам.

Другая. Яго ведае і яму давярае значная частка цяперашняй наменклатуры. Яна яго не баіцца і пры пэўных умовах можа актыўна яго падтрымаць.

Трэцяя. Яго імя не напалохае і апазіцыю. Большасць апазіцыі ведае дакладна, што курс Лукашэнкі ён працягваць не будзе.

Сярод многіх такога прэтэндэнта шукаць і перабіраць не давядзецца. Так склалася, што гэтымі асаблівасцямі, на мой погляд, валодае адзін чалавек. **Завуць яго Аляксандр Ільіч ЯРАШУК.**

Стратэгія перамогі

Сутнасць стратэгіі перамогі заключаецца не ў тым, каб прайсці ў парламент. Па-першае, гэты парламент нічога не вырашае. Па-другое, кожны з нас ведае, у якой краіне жывем і як праходзяць "выбары". Адміністратыўны рэсурс улад такі, што яны здольны "заваліць" любога яшчэ на этапе рэгістрацыі. Прывяду адзін прыклад.

Падчас парламенцкай кампаніі 1999 года ў Гродне рэгістраваўся кандыдатам прадстаўнік Беларускай патрыятычнай партыі. Яму камісія адмовіла ў рэгістрацыі з той прычыны, што ён у дэкларацыі не адзначыў, што мае аўтамабіль. На самай справе аўтамабіля ў яго не было. Але старшыня камісіі паказаў даведку і прапанаваў яму ісці разбірацца ў міліцыю.

Пасля доўгага высвятлення гэтага пытання ў міліцыі яму нарэшце сказалі: "Прабачце. Выйшла памылка". Калі ж ён, задыхаўшыся, прыбег у камісію, то там рэгістрацыя ўжо скончылася. Цягнік пайшоў.

Трэба адзначыць, што так "пракінулі" прадстаўніка партыі, якая, вобразна кажучы, пастаянна драла горла за Лукашэнку. Гэты чалавек яшчэ доўга пісаў скаргі ў розныя інстанцыі і спадзяваўся, што прэзідэнт пакарае вінаватых. Не дачакаўся.

З гэтай гісторыі можна зрабіць важкую выснову. Улада не дзеліць кандыдатаў на апазіцыйных, незалежных, памяркоўных і г.д. У яе адзін падыход: **свой і чужыя.** А чужых трэба "мачыць".

Стратэгічныя задачы неабходна фармуляваць на рэальнай глебе. Усе намаганні трэба накіраваць на падрыхтоўку прэзідэнцкіх выбараў.

Ёсць неабходнасць утварыць аргкамітэт для разгортвання народнага руху "За перамены!" і сфарміраваць групы падтрымкі аргкамітэта па ўсёй Беларусі.

Пасля, у прыдатны момант, аргкамітэт запросіць сваіх прадстаўнікоў з рэгіёнаў на ўсенароднае веча, дзе і будзе аб'яўлена аб утварэнні народнага руху "За перамены!" і яго мэтах. Відавочна, што лідэр народнага руху стане прэтэндэнтам №1 на вылучэнне кандыдатам у прэзідэнты.

Парламенцкая кампанія дае шырокія магчымасці для згуртавання беларускага грамадства вакол такой альтэрнатывы. Падчас парламенцкіх выбараў будуць вырашацца асноўныя задачы:

разгортванне народнага руху "За перамены!";

раскрутка прэтэндэнта на пасаду прэзідэнта і яго праграмы;

фарміраванне каманды будучага кандыдата ў прэзідэнты.

Уся гэтая дзейнасць падрыхтуе глебу, на якой вырасце ўраджай перамогі 2006 года.

Не дапусцім «нямых» у парламент

Вызначыўшы стратэгію перамогі, усе мы можам па-іншаму паглядзець на парламенцкую кампанію. Зрабіць пэўныя карэктывы і нават пайсці на нейкія эксперыменты.

На мой погляд, у кожнай выбарчай акрузе трэба вылучыць 1—2 кандыдатаў — ад народнай кааліцыі "Пяцёрка плюс" і 1—2 — ад іншых грамадскіх сіл. Усе яны маюць шанц на перамогу ў тым выпадку, калі агульнымі намаганнямі выб'юць кандыдата ад улады. Логіка выбарчай кампаніі дыктуе тактыку дзеяння: кожны кандыдат агітуе і за сябе, і супраць стаўленіка ўлады. Адначасова дэмакратычныя кандыдаты аб'яўляюць мараторый на спрэчкі паміж сабою.

Дэпутаты, якіх падбірае і падтрымлівае ўлада, маюць адну асаблівасць: яны безгалосыя. У тым сэнсе, што перад грозным поглядам Лукашэнкі яны нямеюць.

Адсюль напрошваюцца лозунгі выбарчай кампаніі: "Не дапусцім "нямых" у парламент!", "Кішэнным не месца ў парламенце!", "Далоў безгалосых!".

Падчас выбарчай кампаніі ў парламент прапануецца такі эксперымент. Трэба ва ўсіх выбарчых акругах падабраць па адным кандыдаце, які будзе праводзіць сустрэчы з выбаршчыкамі інакш, чым другія, па-свойму. Дапусцім, ён скажа так:

"Шаноўныя выбаршчыкі! Беларускі парламент фактычна бяспраўны. Самыя годныя людзі ў парламенце нічога зрабіць не могуць. Новы парламент не прынясе перамен у наша жыццё. Сапраўдныя перамены прыйдуць пасля абрання новага прэзідэнта. Я ведаю прэтэндэнта на пасаду прэзідэнта, працую ў яго камандзе і раскажу вам пра яго палітычныя і эканамічныя погляды".

Найбольшага эфекту ад эксперыменту можна чакаць, калі дэмакратычныя сілы дамовяцца вылучыць адзінага прэтэндэнта да пачатку парламенцкай кампаніі. У гэтым выпадку інфармацыя пра альтэрнатыўнага кандыдата будзе распаўсюджана па ўсёй Беларусі. Разам з тым падвышаюцца шанцы кандыдатаў у парламент, якія ўдзельнічаюць у эксперыменце. Цікаўнасць да іх можа перарасці ў падтрымку.

Вядома ж, прапановы, якія я выклаў у гэтым артыкуле, некаму пакажуцца дыскусійнымі. Што ж, давайце павядзем гаворку шырока, адкрыта. Для тых, хто хоча ўдзельнічаць у дыскусіі ці выказаць нейкія прапановы, даю каардынаты:

220068 г.Мінск, вул.Гая, 38, кв. 1. Тэл. хатні 234-38-35

Яўген ЛУГІН.

ИЗ ПОЧТЫ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

Деньги уплачены, а благоустройство где?

Уважаемый Иосиф Середич! Наступил момент, когда я, молодой председатель ЖСК, вынужден обратиться в Вашу газету и просить о помощи. Возможно (и я на это еще надеюсь), если мое обращение попадет на страницы газеты, то власти местных и городских органов управления и лично председатель Минского горисполкома обратят внимание на дом № 35 по проспекту имени газеты "Известия" (г.Минск, микрорайон "Юго-Запад-II"). Ведь в любой цивилизованной стране главной ценностью является прежде всего человек, и служить этому человеку и народу обязаны все чиновники и государство в целом.

Так вот, в доме, который я назвал, проживает более тысячи человек, среди них немало стариков, инвалидов, детей, для которых благоустройство и санитарное состояние подъездов, детских площадок, подвальных и машинных отделений — вовсе не пустяк, не стоящий внимания.

24 февраля по долгу своей службы я прошел по подъездам этого большого дома, насчитывающего 385 квартир, и ужаснулся... В большинстве подъездов ремонт не делался ни разу (а дому — уже четверть века!). Представляете, что там творится! Равнодушие местных органов управления и их руководителей к мольбам жильцов о помощи привели к тому, что жить здесь — значит ежедневно подвергаться стрессам. На протяжении 24 лет жильцы исправно отчисляли деньги на капремонт и текущие ремонты. А сейчас должны, как нищие и бездомные, просить подаяния у государства. Просить, чтобы за их же кровные благоустроили подъезды, оборудовали площадки, починили трубы и канализацию, привели в порядок подходы к подъездам дома, установили в подвалах счетчики учета воды и тепла.

На все вопросы местные органы и им подвластные государственные предприятия по обслуживанию населения (например, УП "ЖРЭО Московского района белорусской столицы) через своих руководителей предлагают жильцам решать накопившиеся проблемы... своими силами и за свой счет.

Возникает резонный вопрос: а где же деньги, которые жильцы дома отчисляли четверть века? Неужели они пошли лишь на то, чтобы содержать аппарат ЖРЭО и им подвластного ЖЭС-73?. Кто объяснит нам, что происходит с нашим государством, где человека превращают в мусор, через который можно бездумно переступить?

Мало того, что по жировкам у нас платят за несуществующий капремонт и техобслуживание, так еще, выходит, должны откладывать из своих тощих кошельков крохи, которые остались после все дорожающих коммунальных услуг, а уже эти, наличные деньги передавать ЖЭСу для того, чтобы жильцам сделали "одолжение" и все-таки отремонтировали подъезды? Эти предложения уже поступали нам от мастера ЖЭС-73. Люди возмущены беспределом работников этой организации, в обязанности которой входит за уже перечисленные деньги выполнять техническое обслуживание и другие работы по дому: все это — согласно договору между кооперативом и УП "ЖРЭО Московского района". Это же безобразие, что мы постоянно вынуждены просить то, за что давно уплатили государству. Так пусть вернут хотя бы часть средств на благоустройство нашего дома! Услышат ли наконец наш голос?

С уважением —

председатель ЖСК-401 Сергей ГАРКУША и жильцы дома № 35 по проспекту газеты "Известия".

От редакции. *Считаем, что авторы письма поднимают очень серьезную проблему, затрагивающую многих горожан. Это действительно безобразие, когда не только жильцы дома № 35 по проспекту имени газеты "Известия", но и множества иных домов в разных районах столицы не могут добиться от "родных" ЖЭСов ответа на простенький вопрос: куда уходят деньги, десятки лет отчисляемые на ремонтные дела, если зачастую никаких ремонтов и близко нет? Было бы очень желательно услышать разъяснения по сему поводу из Мингорисполкома.*

ДЕМОКРАТИЯ ПО-БЕЛОРУССКИ

Алексей Павловский будет идти до конца...

Прошло больше года с того времени, как в могилевском стройтресте № 12 был уволен с работы председатель первичной организации Свободных профсоюзов Беларуси каменщик Алексей Павловский. Активист заявил, что причиной его увольнения стала активная профсоюзная деятельность, и с декабря 2002 года начал борьбу за восстановление на работе. Его уволили после того, как он воспользовался правом многодетного отца (у него пятеро несовершеннолетних детей) и в соответствии с коллективным договором ушел с работы, чтобы присмотреть за своими детьми.

Весной 2003 года в Центральном районе Могилева начался суд по иску опального рабочего к администрации треста. После нескольких судебных заседаний стороны пришли к мировому соглашению: администрация выплачивает работнику 950 тысяч рублей за время вынужденного прогула с декабря 2002 года, увольняет его по собственному желанию, а каменщик Павловский отказывается от требования о восстановлении на работе. Однако рабочий внимательно прочитал трудовое законодательство и пришел к мнению, что наниматель за 23 года работы в тресте не смог полностью обеспечить его трудовые права. После апреля 2003 года он выиграл еще пять судов. По решению суда в мае 2003 года за особые условия труда (он работал каменщиком на высоте) ему с учетом индексации выплатили более 300 тысяч рублей, в сентябре 2003 года за просрочку расчета — около 800 тысяч рублей.

В июле 2003 года он выиграл еще два суда. На одном из них следует остановиться отдельно. А.Павловский посчитал, что генеральный директор треста Иван Якушев (теперь заместитель председателя горисполкома) в ответе на его письмо допустил ряд оскорбительных выражений. В частности, наниматель написал: "вашей наглости нет предела", "вы загнали себя в тупик от "большого ума" и "богатой фантазии", "коллектив, в котором вы работали, здоров, а вот у вас, похоже, начинается то, что вы добивались". Итак, ссылаясь на трудовое законодательство, Алексей Павловский через суд смог получить около 2 миллионов 300 тысяч рублей, что в то время было эквивалентно сумме, большей 1000 долларов.

Сейчас бывший строитель намерен поставить вопрос о возврате профсоюзных взносов, которые, как он сказал, незаконно удерживали у него на протяжении двадцати лет.

— А что? — делится он своими переживаниями. — За все время работы я не ощущал поддержки отраслевых профсоюзов и не видел, чтобы они действительно защищали права наемного работника.

Кроме того, с приходом нового директора могилевского стройтреста № 12 он надеется поступить на ту же работу, о чем в феврале он уже написал соответствующее заявление, и возродить деятельность первичной организации СПБ на предприятии. Между прочим, в счет брони на прежнее рабочее место его отправила городская служба занятости.

— Я считаю, что рабочим стройтреста не стало лучше, когда меня уволили. Ведь в соответствии с моими заявлениями наш трест проверяли двадцать три раза и по многим вопросам обнаружены нарушения трудового законодательства, — в конце разговора подвел итог своей профсоюзной деятельности рабочий с двадцатитрехлетним стажем.

Александр СЕРДЮКОВ.

Вынік аўтамабільнай аварыі ў Маладзечне.

Фота ByMedia.net

ЗАПРАШАЕМ!

«Залаты апостраф» — «Оскар» сучаснай беларускай літаратуры

Літаратурна-мастацкі часопіс "Дзеяслоў" святкуе свой першы дзень нараджэння і ўпершыню ўручае літаратурную прэмію "Залаты апостраф".

За год пабачыла свет восем нумароў гэтага выдання. На старонках "Дзеяслова" друкуюцца як прызнаныя класікі айчыннай літаратуры, так і маладыя аўтары, чые імёны адкрыў менавіта гэты часопіс.

З нагоды дня народзінаў самабытнага часопіса **25 сакавіка ў Доме літаратара (вул. Фрунзе,5)** адбудзецца літаратурная вечарына. Удзел у ёй возьмуць літаратары **Ніл Гілевіч, Генадзь Бураўкін, Леанід Дранько-Майсюк, Вольга Іпатава** і іншыя. Акрамя мілагучнага беларускага слова на вечарыне будуць гучаць песні ў выкананні вядомых беларускіх бардаў.

Але гэта яшчэ не ўсё. Апафіёзам імпрэзы стане ўручэнне літаратурнай прэміі **"Залаты апостраф"**, якую заснавала рэдакцыя "Дзеяслова". Як жартуюць члены рэдакцыі, "Залаты апостраф" — гэта літаратурны "Оскар" сучаснай беларускай літаратуры. Прэмія будзе ўручацца ў трох намінацыях: "Проза", "Паэзія" і "Літаратурны дэбют".

Журналіст "Народнай волі" пацікавіўся ў намесніка галоўнага рэдактара "Дзеяслова" **Эдуарда Акуліна**, чаму менавіта такую назву мае гэтая прэмія.

"Апостраф — гэта выключна беларускі літаратурны элемент, гэтым мы падкрэсліваем прыналежнасць прэміі да беларускай літаратуры, — гаворыць Эдуард. — А залаты ён таму, што апостраф можна ўявіць у выглядзе маладзіка, які асвятляе творчую дарогу аўтарам "Дзеяслова". Дарэчы, калі ўзяць любы тлумачальны слоўнік беларускай мовы, то апостраф там вызначаецца як надрадковы знак у выглядзе коскі. А коска — гэта ў любым выпадку працяг. Так што "Дзеяслоў" не збіраецца спыняцца на дасягнутым. Нашых чытачоў наперадзе чакае шмат цікавага. Між іншым, рэдакцыя часопіса спадзяецца, што прэмія "Залаты апостраф" стане традыцыйнай".

Дарэчы, на вечарыне можна будзе набыць апошні, восьмы нумар "Дзеяслова". А пачытаць тут і сапраўды ёсць што. Шмат чаго каштуюць **"Парадоксы жыцця" Васіля Быкава.** Гэта архіўныя запісы розных гадоў славутага пісьменніка, якія аздоблены малюнкамі, зробленымі самім Васілём Уладзіміравічам. Акрамя гэтага ў новым нумары часопіса чытачы знойдуць падборку вершаў **Ніла Сымонавіча Гілевіча**, якая называецца **"А святло ўсё ідзе"**, апавяданне **Леаніда Дранько-Майсюка "Пенсіянер"**, навэлы **Уладзіміра Сцяпана** і яшчэ шмат чаго цікавага.

На вечарыну запрашаюцца сапраўдныя і патэнцыяльныя аўтары і чытачы "Дзеяслова". Карацей кажучы, усе, хто прагне сапраўднага беларускага слова. **Пачатак імпрэзы — 18.30. Уваход вольны.**

Віталь ГАРБУЗАЎ.

СВЕЖАЯ ТЕМА

Студенты помешались на Америке

В вагоне метро, на фонарном столбе, по телевидению — везде реклама сулит сверхприбыль. Не у нас, а в Америке. За пару летних месяцев студент может заработать в США от двух до четырех тысяч долларов. Столько его родители не получат и за полгода. Для молодого человека это фантастика. Платник сам заплатит за учебу, бюджетник одарит папу бритвой, а маму — кастрюлей.

В общем, желающих летом поработать очень много, поэтому агентства, предлагающие посреднические услуги, растут как на дрожжах.

Попасть "за бугор" можно по-разному. Один участвует в розыгрышах на получение временного гражданства, другой — в международных программах студенческих обменов. Это те, кто поумней. Основная масса молодых людей едет за границу в рамках программы **"Work and Travel".**

Именно эта программа дает шанс заработать деньги. Если останется время, можно также поискать новых друзей, расширить свой кругозор, на практике закрепить владение иностранным языком.

Тем более что требования, предъявляемые к претендентам, минимальны. Знаешь английский или не знаешь, умеешь работать или не умеешь — американцы примут. Правда, в посольстве могут не выдать визу, но такие случаи редки. Главное, надо быть студентом дневного отделения в возрасте от 18 до 25 лет. И, конечно, иметь хороших родителей: поездка в США обойдется в среднем в полторы тысячи долларов.

В рамках программы **"Work and Travel"** участник может легально работать на протяжении четырех месяцев. После этого ему дается еще один месяц для того, чтобы покинуть страну. Этот месяц можно потратить на путешествия или отдых.

Белорусские студенты, приезжающие на заработки в США, работают в сфере обслуживания. В парках развлечений, отелях, ресторанах, магазинах, на пляжах и на улицах. Американцам в летний период нужно много горничных, продавцов, официантов, дворников и грузчиков. Сами они ищут работу подоходнее.

В Беларуси существует ряд агентств, которые берут на себя ответственность за оформление всех документов и помощь студентам в поездке. Центр международных обменов, Центр студенческих обменов при БГЭУ, Центр культурных обменов "Star Travel" — самые популярные в нашей стране. Каждый центр предлагает свои условия программы, цены и услуги.

Студентка Таня, которая привезла домой четыре тысячи у.е., доллары полюбила страстно. В Минске, где она учится на учителя, таких денег ей не видать. Лет сто. Разница между зарплатами нашими и их настолько огромна, что может погубить молодого человека. Заграницей заболевают. Вот и Таня заболела: уже не хочет учить белорусских детей. Мечтает лишь об одном: поехать в Штаты на следующий год — и не возвращаться.

Менеджер одного из агентств, Александр, мялся, отнекивался, но про "невозвраты" сказал так: "У нас возвращаемость хорошая. Из трехсот выехавших в Англию в прошлом году не вернулся один человек. Из Америки — семь". По менеджерскому мнению, лучшая статистика в стране.

Раз ведется статистика, значит, невозвраты обрели тенденцию. О ней говорить не совсем приятно. В "AM-centr" (есть и такой) нас целый месяц кормили надеждами на встречу с руководством. А в конце посоветовали нужную информацию найти на их сайте. Ясно, что менеджеры и бизнесмены чего-то боятся. Каждый не вернувшийся домой белорус сжигает им сотни нервных клеток.

Отвадить молодежь от заграницы можно по-разному. Тех, кто не вернулся, можно назвать предателями и объявить в международный розыск. Или запретить выезды на работу за границу. Но это уже когда-то было, это называлось железным занавесом.

В Белорусском государственном университете поступили демократичнее. Срок пребывания студентов за рубежом ограничили до трех месяцев. Не вернешься к первому сентября — вылетишь из вуза. Станешь дворником, только уже нашим, белорусским, с рублевой зарплатой. Рисковать отважатся не все, ведь за три отведенных месяца можно ничего не заработать.

Самый легкий выход из ситуации — не считать ее проблемной. Невозвраты можно не замечать, как делается это сейчас. Каких-то семь человек не вернулось! Какая-то Таня хочет остаться в Америке! Пускай. Ведь насильно Родину любить не заставишь.

Лучше, чтобы родина полюбила!

Андрей АСФУРА, Николай КОЗЛОВИЧ.

ПРАТЭСТ

«... Паслязаўтра махавік незаконных рэпрэсій можа закрануць кожнага чалавека...»

Спыніць крымінальную справу ў дачыненні да старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоля Лябедзькі запатрабавала група беларускіх палітыкаў.

У распаўсюджанай заяве пад назвай *"Аб новым вітку рэпрэсій у дачыненні да палітычных апанентаў"*, у прыватнасці, гаворыцца: "Набліжаецца час парламенцкіх выбараў, на якіх уладзе давядзецца трымаць адказ перад народам за правалы сваёй унутранай і знешняй палітыкі, што прывяла да рэзкага пагаршэння сацыяльна-эканамічнай сітуацыі ў краіне і становішча Беларусі на міжнароднай арэне. Боязь гэтай адказнасці поруч з усведамленнем яе непазбежнасці падштурхнула цяперашніх кіраўнікоў Беларусі на чарговае раскручванне махавіка рэпрэсій у дачыненні да палітычна актыўных грамадзян, грамадскіх аб'яднанняў, недзяржаўных газет, якія выступаюць у якасці апанентаў рэжыму і прапаноўваюць рэальную альтэрнатыву яго палітыцы".

Завядзенне крымінальнай справы супраць А.Лябедзькі за паклёп у дачыненні да прэзідэнта аўтары заявы называюць *"спробай расправы над іншадумствам". "Абвінавачваючы А.Лябедзьку ў паклёпе на А.Лукашэнку, улада праз дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі разгарнула кампанію бруднага цкавання сваіх апанентаў, у першую чаргу ініцыятараў стварэння Народнай кааліцыі "Пяцёрка плюс". Пры гэтым апошнія пазбаўленыя магчымасці даваць адпор афіцыйным паклёпнікам, адстойваць свае гонар і годнасць як праз тыя ж СМІ, так і праз судовую сістэму, якія знаходзяцца пад поўным кантролем прэзідэнта"*, — гаворыцца ў заяве.

На *"сумныя разважанні"* наводзіць аўтараў *"спасылка прэс-службы пракуратуры на нейкіх "грамадзян і грамадскія арганізацыі"*, паводле хадайніцтва якіх нібыта заведзена крымінальная справа". *"Здаецца, цяперашняя ўлада вяртае краіну ў змрочныя часы ананімных даносаў, "стукачоў", што загубілі жыцці і лёсы многіх і многіх людзей"*, — пішуць палітыкі.

Аўтары патрабуюць ад пракуратуры *"спыніць крымінальную справу ў дачыненні да А.Лябедзькі як выкліканую палітычнымі матывамі і без юрыдычных падстаў"* і прапаноўваюць Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу "вярнуцца да разгляду пытання аб выключэнні з Крымінальнага кодэкса артыкулаў 367, 368 і 369, якія выкарыстоўваюцца дзяржаўнымі чыноўнікамі рознага рангу для пераследу людзей за крытыку".

"Мы заклікаем грамадзян Рэспублікі Беларусь згуртавацца, каб спыніць працэс скатвання краіны да цемрашальства палітычных расправаў. Сёння ўзяліся за лідэра адной апазіцыйнай партыі, заўтра возьмуцца за іншых палітычных і грамадскіх дзеячаў, паслязаўтра махавік незаконных рэпрэсій можа закрануць кожнага чалавека", — гаворыцца ў заяве.

Подпісы пад дакументам паставілі намеснік старшыні Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады **Валерый Арцішэўскі,** старшыня Беларускай партыі працы **Аляксандр Бухвостаў,** старшыня Партыі БНФ **Вінцук Вячорка,** намеснік старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі **Аляксандр Дабравольскі,** першы сакратар ЦК Партыі камуністаў Беларускай **Сяргей Калякін.**

Дзмітрый УЛАСАЎ.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

Евросоюз осуждает Израиль за убийство Ясина

«Израиль имеет право на защиту от террористов, но не на внесудебную расправу», — говорится в совместном заявлении министров иностранных дел Евросоюза

В непривычно резкой форме Европейский Союз осудил убийство духовного лидера ХАМАС шейха Ахмеда Ясина. "Израиль не имеет права на внесудебное убийство", — подчеркнули министры иностранных дел Евросоюза в принятом в Брюсселе совместном заявлении. "К тому же это убийство еще больше обострило ситуацию", — говорится в документе.

Ясин был убит утром 22 марта во время израильского воздушного обстрела в секторе Газа. ХАМАС незамедлительно распространила угрозу о кровавом возмездии. Израиль считает Ясина виновным в организации многочисленных террористических нападений, жертвами которых стали десятки мирных жителей.

Десятки тысяч воинственно настроенных палестинцев провожали останки Ясина.

Резкому осуждению действия Израиля подверг представитель ЕС по внешней политике Хавьер Солана. Подобные целенаправленные убийства недопустимы ни в каком случае, заявил он. Совершенное убийство никоим образом не способствует развитию диалога и достижению мира, которые столь остро необходимы в регионе. Акция Израиля "очень, очень плохо" повлияла на миротворческий процесс, добавил Солана. "Такие действия только накаляют атмосферу насилия в тот момент, когда важно сконцентрировать усилия на возобновлении мирного процесса", — заявил министр иностранных дел Франции Доминик де Вильпен. Израиль имеет "право бороться с терроризмом, нанося ответные удары, не нарушая при этом международного права, — отметил глава британского МИДа Джек Стро, — но внесудебная расправа или заказное убийство идут вразрез с международным правом, и ... поэтому мы осуждаем это убийство". "Я не думаю, — подчеркнул Стро, — что Израиль выиграет за счет того, что сегодня утром жертвой нападения стал 80-летний старик в инвалидной коляске".

Озабоченность в связи с убийством палестинского шейха высказал и министр иностранных дел Германии Йошка Фишер. Как сообщает агентство dpa, Россия от открытой критики Израиля за устранение Ясина воздержалась, выразив озабоченность как в связи с этим событием, так и в связи с угрозами возмездия со стороны палестинцев. Позиция Белого дома отличается от взглядов европейских стран, осудивших спланированное убийство Ясина. Скотт Маккелан, пресс-секретарь Белого дома, заявил: "Израиль имеет право на самозащиту. Но все стороны, в том числе и Израиль, должны учитывать последствия своих действий. Но ХАМАС — террористическая организация, от которой Израиль вправе защищаться", — заявил пресс-секретарь. Как отмечает вашингтонский корреспондент Би-Би-Си, американский Белый дом вынужден демонстрировать навыки дипломатического канатоходства: с одной стороны он осуждает деятельность группировок типа ХАМАС, с другой — не в восторге от избранной израильтянами тактики. В этих условиях Джорджу Бушу не остается ничего иного, кроме как призывать обе стороны к сдержанности.

Между тем, церемония прощания с убитым лидером ХАМАС в секторе Газа превратилась в манифестацию с десятками тысяч участников, многие из которых клялись не прекращать борьбу с израильтянами.

Участники похоронной процессии в секторе Газа толпились у завернутого в зеленый флаг ХАМАСа гроба Ясина, стремясь прикоснуться к нему. Люди в масках — отличительная деталь формы ХАМАС — стреляли в воздух и оглашали улицы гневными восклицаниями.

НОВОСТИ

Темпы роста населения Земли замедляются

Темпы роста населения Земли сокращаются по причине снижения рождаемости и увеличения смертности от СПИДа. Эти данные обнародовало Бюро переписи населения США. По данным этой организации, к 2050 году население планеты будет ежегодно увеличиваться лишь на 0,43 процента, тогда как в период с 2001 по 2002 год тот же параметр составил 1,2 процента.

Двухнедельный парад планет

Начался парад планет, который можно будет наблюдать примерно в течение двух недель. Почти на одной линии выстроятся все видимые невооруженным глазом планеты Солнечной системы — Меркурий, Венера, Марс, Сатурн и Юпитер. Лучшим временем для наблюдений будут первые часы после захода Солнца.

Виноваты албанские экстремисты

Генеральный секретарь НАТО Яап де Хооп Схеффер возложил вину за столкновения в Косове на албанских экстремистов. Выступая в Приштине, он заявил, что стычки, в которых погибли сербы и албанцы, недопустимы.

Генсек призвал лидеров албанской общины осудить выступления экстремистов и помочь в восстановлении около 300 сожженных домов.

Успеют ли Афины к Олимпиаде?

Правительство Греции признало, что не уверено в том, что ключевые транспортные проекты, предназначенные для летней Олимпиады 2004 года, будут готовы в срок.

На прошлой неделе министр транспорта Греции Михалис Лиапис отказался от строительства части городской железной дороги в связи с медленными темпами строительства. "Никто не станет спорить с тем, что мы сталкиваемся с задержками, плохим исполнением работ и превышением сметы, — сказал он. — Мы находимся на грани, подготовка к Олимпиаде вступила в критическую фазу — это правда. Пришла пора работать, и мы уверены, что добьемся своего".

После уверенной победы на выборах новое консервативное правительство Греции пытается обогнать время с тем, что Игры прошли без осложнений.

Пекин разгневан

Пекин заявил, что временно прекращает двусторонние переговоры с Соединенными Штатами относительно прав человека.

Решение было принято после того, как американская делегация на проходящей в Женеве ежегодной сессии Комиссариата ООН по правам человека подготовила резолюцию, осуждающую Китай за нарушение основных прав и свобод.

"Единственное, что может предпринять китайская сторона в данной ситуации — это немедленно прервать диалог с США относительно прав человека", — объявил заместитель министра иностранных дел Китая Шень Гофан американскому послу Кларку Рэндту. Об этом говорится в официальном заявлении МИД Китая.

США, со своей стороны, обвиняют Китай в уклонении от выполнения международных договоренностей. Как заявил официальный представитель госдепартамента США Ричард Баучер, Соединенные Штаты разочарованы тем, что Китай не выполняет обязательства, которые взял на себя в 2002 году в ходе двусторонних переговоров с США.

Сможет ли Мюнтеферинг найти лестницу?

Правящая в Германии социал-демократическая партия избрала Франца Мюнтеферинга новым лидером партии вместо канцлера Герхарда Шредера

В воскресенье 21 марта внеочередной съезд Социал-демократической партии Германии избрал нового председателя партии. Им стал близкий соратник канцлера Мюнтеферинг. За него проголосовало более 95% делегатов. Шредер заявил, что несмотря на смену руководства партии, политический и экономический курс федерального правительства не изменится.

Уход Шредера с поста председателя СДПГ сопровождается резкой критикой пакета реформ системы социального обеспечения в Германии. Би-Би-Си сообщает, что во время его выступления на конференции активист движения "Гринпис" с помощью альпинистского оборудования спустился из-под потолка зала, держа в руках плакат с критическими замечаниями в адрес политики властей. Во время выступления Шредера аплодисменты в зале были весьма сдержанными. Однако в конце своей речи зал аплодировал ему стоя, возможно, в знак уважения за то, что он дважды привел партию к победе на всеобщих выборах.

Новый 64-летний глава СДПГ заявил, что партия будет последовательно продолжать курс реформ "Агенда-2010". Он выступил с резкой критикой тех, кто, особенно в последнее время, высказывает сомнения в способности СДПГ к управлению государством. "Оппозиция — это хлам, — заявил новый председатель и добавил, что СДПГ не собирается терять лидерские позиции: — Мы хотим править!". Мюнтеферинг призвал профсоюзы оказать поддержку правительственным реформам. В своей программной речи он заявил о намерении "цивилизовать капитализм". По его словам, члены СДПГ должны более трезво оценивать ситуацию в стране.

Смена лидера крупнейшей партии Германии вызвала многочисленные комментарии. "Немецкая волна" приводит следующие высказывания. Председатель Объединения немецких профсоюзов Михаэль Зоммер надеется, что со сменой верхушки СДПГ уменьшится напряженность в отношениях обеих сторон. По его словам, профсоюзы готовы идти на переговоры и видят в выступлении нового председателя СДПГ сигнал в сторону

достижения компромисса. Глава Христианско-социального союза Эдмунд Штойбер после окончания работы съезда СДПГ еще раз заявил, что социал-демократы неспособны к управлению страной. По его словам, партия занята больше тем, чтобы преодолеть массивное сопротивление курсу руководства в собственных рядах, чем созданием сильных импульсов, необходимых для преобразований в стране. Генеральный секретарь Христианско-демократического союза Лауренц Майер заметил, что предложения Мюнтеферинга могут на короткое время успокоить левое крыло социал-демократов, но ничего не принесут Германии. Напротив, ожидания людей по осуществлению каких-либо мероприятий, способствующих экономическому росту или борьбе с безработицей, так и останутся тщетными мечтаниями.

Избрание Мюнтеферинга главой СДПГ стало главной темой немецкой печати. Газета "Штутгартер нахрихтен" указывает, что Мюнтеферинг одержал блестящую победу. Однако за что голосовали делегаты съезда, выбирая его? За продолжение курса Шредера? За более разумное проведение реформ? Или просто за надежду вывести партию из тяжелейшего кризиса? Ясно одно, указывает газета, — Мюнтеферингу предстоит очень тяжелая работа по стабилизации положения в партии.

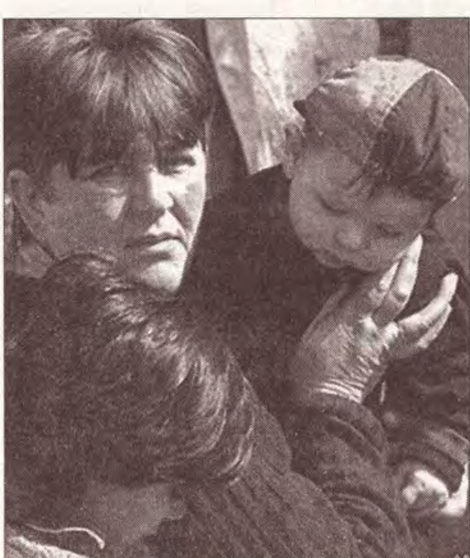
"СДПГ находится в глубоком темном подвале", — считает "Вестдойче цайтунг". "Мюнте-эффект" подобен свече, способной на короткое время осветить мрак. Однако Мюнтеферинг является умным стратегом. Своими проектами, намерениями поставить четкую цель и добиться реального продвижения к ней новый лидер социал-демократов сможет найти лестницу, с помощью которой его партия сможет вновь подняться.

Кто же такой Мюнтеферинг? По утверждению СМИ, он рано вступил в партию. В своем округе смог заработать хорошее имя среди социал-демократов. В районе Зауэрланд (Северный Рейн-Вестфалия) занимал общественные посты в первичных партийных организациях, а также в органах власти местного уровня.

В 1975 году Мюнтеферинга избирают депутатом бундестага, членом которого он оставался до 1992 года. За это время ему удалось укрепить имидж грамотного партийного деятеля. Он занимал разные посты в парламентской фракции и был затем избран в президиум партии. В 1992 году Мюнтеферинг возвращается в Северный Рейн-Вестфалию, где становится министром труда и социального обеспечения. В мае 1999 года стал лидером земельной организации СДПГ. Всё это обеспечивало ему потенциальную возможность оказаться новым премьер-министром земли. Но федеральная политика внесла коррективы в эти его планы. В 1998 году Мюнтеферинг руководил предвыборной кампанией СДПГ. Считается, что он внес весомый вклад в победу социал-демократов, сменивших вместе с "зелеными" правительство Гельмута Коля. Мюнтеферинг становится федеральным министром транспорта и строительства. Всего лишь через год политик срочно потребовался партии, потерпевшей болезненные поражения во время нескольких земельных выборов, на другом ответственном участке. Он вновь становится исполнительным секретарем СДПГ, теперь эта должность называется генеральный секретарь.

Подготовил к печати Иван МАКАЛОВИЧ.

Глазами фотокорреспондентов

В Косове в результате беспорядков на этнической почве многие сербы были вынуждены покинуть свои дома.

Боевики из палестинской вооруженной группировки "Бригады мучеников Аль-Аксы" на демонстрации в Наблусе.

Местные рыбаки собираются на фестиваль Арунгу, который проводится каждый год на севере Нигерии.

ЛЮБОПЫТНО

Безработный миллионер

49 миллионов долларов выиграл в лотерею американец Тим Риверс, которого всего неделю назад уволили с фабрики, на которой он трудился.

"Я проснулся и подумал: понятия не имею, откуда возьмутся деньги на оплату всех моих счетов, — рассказывает 24-летний Риверс, житель городе Салем, штат Индиана. — И вот, божьей милостью, деньги взялись!"

Тим женат, у него двое детей — четырехлетняя дочь и шестимесячный сын. До сих пор семья жила в передвижном доме на колесах, но теперь они намерены купить нормальное основательное жилище и... два джипа в придачу. Вообще-то на их выигрышный билет пришлось 89 миллионов долларов, но, решив взять все, что им причитается, наличными, Риверсы теряют ровно половину.

Ученые научились продлевать жизнь мухам

Стало известно о новом открытии сыктывкарских биологов. Они обнаружили новое свойство радиации. Как передает телекомпания НТВ, биологи из лаборатории радиационной генетики научились при помощи небольших доз радиации продлевать жизнь мухам-дрозофилам. Примерно половина их генов имеет сходство с человеческими.

В ходе исследований, после получения дозы в 60 рентген, продолжительность жизни у мух увеличивалась с 25 до 30 дней, то есть на одну пятую. Ученые предполагают, что это происходит потому, что под воздействием радиации клетки, предрасположенные к раннему старению, гибнут, и ткани облученного организма стареют медленнее.

Впрочем, механизмы воздействия малых доз радиации пока не изучены. Например, эффект омоложения наблюдался у мух-дрозофил только в первых двух поколениях, а уже в пятом продолжительность жизни, напротив, сокращалась.

Можно все, кроме секса

В Сингапуре проходит необычный эксперимент. Добровольцев парами запирают на неделю в кабины фуникулера и проверяют на выдержку. Самых стойких ждет приз в 30 тысяч долларов.

Эксперимент организован компанией Singapore Cable Car, производителем кабин, отмечающей свое 30-летие. Всего на объявление о наборе добровольцев откликнулось 36 пар из Сингапура, Южной Кореи, Малайзии, Таиланда, Гонконга и Индонезии. Десять из них уже выбыли из соревнования из-за приступа тошноты.

"Заключенным" в кабинах разрешено покидать их лишь раз в день на десять минут, чтобы освежиться и сходить в туалет. Кабины, однако, не стоят на месте, они путешествуют по своему обычному маршруту к курортному городу Сентоса. Внутри кабинок, оборудованных лишь жесткой скамейкой, очень душно, жарко и влажно. Не каждый выдержит такое испытание. К тому же для того, чтобы продолжать соревнование, участники эксперимента должны выполнять различные задания. Но вот что строго-настрого запрещено во время эксперимента — это секс. В кабинках установлены камеры наблюдения, и любой намек на интимность отношений между участниками будет означать дисквалификацию.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

150 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі

120. За што змагаліся ваяры «Зялёнага Дуба»?

У 20—30-х гадах у Беларусі актыўна дзейнічала баявая палітычная арганізацыя "Зялёны Дуб". Беларуская сялянская партыя "Зялёнага Дуба" (менавіта гэтакі яе поўны назоў) прыцягнула да сябе шмат розных людзей — як актыўных удзельнікаў, так і проста сімпатыкаў — сваім перакананым антыкамунізмам. "Зялёнадубцы" лічылі ўладу бальшавіцкіх камісараў з'явай выпадковай і варожай самой існасці беларуса. Пад штандарамі "Зялёнага Дуба" ваявалі ў асноўным сяляне, якіх Першая сусветная вайна ператварыла ў баявых афіцэраў і жаўнераў і якія ў агульным паслякастрычніцкім бязладдзі шукалі ратунку ў роднай Беларусі. Галоўная мэта гэтай арганізацыі — *незалежнасць* і *адзінства* Бацькаўшчыны. Каб яе дасягнуць, згодна са статутам партыі, трэба было "весці бесперапынную барацьбу з бальшавікамі". Дзяржаўны лад, паводле праграмы, вызначаўся Устаноўчым соймам.

Дзеля ўзмацнення незалежніцкіх дзяржаўных памкненняў праграма "Зялёнага Дуба" прадугледжвала шпаркую беларусізацыю школаў, дзяржаўных і культурных установаў.

"Зялёны Дуб" пачаў дзейнічаць улетку 1919 года. Пра гэта стала шырока вядома, калі газеты "Звон" і "Беларусь" надрукавалі "Дзённік арміі Зялёнага Дуба", складзены яго атаманам Дзяргачом (сапраўднае імя — Вячаслаў Адамовіч-малодшы). Увосень 1920 года арганізацыя аформілася канчаткова, быў створаны Галоўны штаб партызанскіх аддзелаў, які ўзначаліў палкоўнік Уладзімір Ксяневіч (партыйная мянушка Грач).

У склад штаба ўвайшла ў асноўным інтэлігенцыя. Абавязкі першага ад'ютанта выконваў студэнт з Менска Мікалай Крывашэін (Корч), другога ад'ютанта і сакратара — семінарыст Іван Пешка (Густалес). Пытаннямі забеспячэння зялёнадубскіх аддзелаў займаўся палкоўнік Уладзімір Жукоўскі, былы балахоўскі афіцэр, а перад тым — настаўнік. У шэрагах "Зялёнага Дуба" былі таксама Уладзімір Тэраўскі, Усевалад Фальскі, Рамуальд Зямкевіч ды іншыя дзеячы культуры. Ідэолагам і тэарэтыкам арганізацыі быў вядомы дзеяч нашага Адраджэння Антон Лявіцкі (чытачы яшчэ са школьнай парты ведаюць яго як пісьменніка Ядвігіна Ш.). Галоўны штаб знаходзіўся ў Лунінцы, на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Тут аддзелы камплектаваліся, узброй-валіся, адсюль накіроўваліся для баявых дзеянняў у Савецкую Беларусь. Напачатку ваяроў было ўсяго 400 чалавек. Яны падзяляліся на "пяцёркі", якія ў сваю чаргу станавіліся ядром асобных паўстанцкіх аддзелаў, цэнтрамі прыцягнення незадаволенага бальшавіцкім рэжымам сялянства. З часам у "Зялёны Дуб" увайшлі партызанскія аддзелы, якія ачольвалі вядомыя камандзіры Касінскі, Вайцяхоўскі, браты Караткевічы, Юшчанка, Цярэнцеў, Лебедзеў, Іван Мацэля. "Зялёнадубцы" ваявалі ў Слуцкім, Мазырскім, Бабруйскім, Барысаўскім, Ігуменскім паветах.

Антон Лявіцкі, ідэолаг і тэарэтык арганізацыі "Зялёны Дуб", сярод нацыянальных дзеячаў (пасярэдзіне) у кастрычніку 1917 года. Поруч з ім — Чэрня Бядулянка (злева) і Паўліна Мядзёлка (справа), на пярэднім плане — Язэп Лёсік і Язэп Варонка.

Сам Дзяргач, які безумоўна быў галоўнай постаццю ў "Зялёным Дубе", кіраваў партызанскімі дзеяннямі на Палессі. Нашчадкам ён пакінуў цудоўную кнігу "Тыпы Палесься. Абразкі і легенды", у якой выказаў спадзяванне: "Мо на касьцёх нашых каліс паўстане край наш родны, прачнецца брат наш цёмны, збудуе хату, у якой сам запануе...".

Ніна СТУЖЫНСКАЯ.

121. Чаму бальшавікі дазволілі беларусізацыю?

Бальшавікі заўсёды былі прыхільнікамі так званага "класавага падыходу" ў ацэнцы з'яваў грамадска-палітычнага і культурнага жыцця. Усё нацыянальнае, асабліва ў палітыцы і эканоміцы, разглядалася імі як праява "буржуазнасці", з якою раней ці пазней трэба весці бязлітасную барацьбу. Але на пачатку 20-х гадоў палітычная і эканамічная сітуацыя ў Савецкай Расеі вымушала яе кіраўнікоў лічыцца з папулярнасцю сярод шырокіх колаў насельніцтва, у тым ліку і камуністаў, ідэяў нацыянальнага Адраджэння.

Каб захаваць уплыў на "национальных окраинах" ва ўмовах новай эканамічнай палітыкі, якая адраджала і нацыянальную буржуазію, на X з'ездзе РКП (б) (сакавік 1921 года) пастанавілі праводзіць курс на ліквідацыю няроўнасці народаў у эканамічным, сацыяльна-палітычным і культурным развіцці. Расейцы прызнаваліся народам, які дамогся перавагаў за кошт гвалту над іншымі народамі Расейскай імперыі, і таму яны абавязаныя кампенсаваць гэтыя страты.

У галіне нацыянальнай палітыкі галоўнымі становяцца ідэі прыярытэтнага развіцця раней прыгнечаных нацыяў, у першую чаргу ўкраінцаў і беларусаў. Ідэі нацыянальна-дзяржаўнага і культурнага будаўніцтва падтрымлівала значная частка кіраўніцтва нацыянальных кампартый. Але маскоўскае кіраўніцтва не збіралася адмаўляцца ад "збліжэння нацый": беларусізацыя, украінізацыя, татарызацыя былі для іх палітычнай гульнёю. 22 верасня 1922 года І.Сталін пісаў да У.Леніна: "За чатыры гады грамадзянскай вайны, калі мы з прычыны інтэрвенцыі вымушаныя былі дэманстраваць лібералізм Масквы ў нацыянальным пытанні, мы паспелі выхаваць сярод камуністаў, самі таго не жадаючы, сапраўдных і паслядоўных сацыял-незалежнікаў. Маладое пакаленне камуністаў на ўскраінах гульню ў незалежнасць адмаўляецца разумець як гульню".

Беларусізацыя як палітыка мела дзве складовыя часткі: 1) стварэнне спрыяльных умоваў для развіцця беларускае культуры і мовы; 2) каранізацыю. Каранізацыя была важнейшай часткаю, бо, згодна з ёю, на кіраўнічыя пасады трэба было прызначаць найбольш адданых савецкай уладзе людзей з мясцовага, карэннага насельніцтва.

Беларусізацыя мусіла зрабіць беларускую культуру беларускай толькі па форме, а па змесце — пралетарскай. Беларуская мова, найбольш зразумелая шырокім колам сялянаў, павінна была стаць дзейсным сродкам, каб прывесці іх у сацыялізм.

"Гульня ў незалежнасць", якую бальшавікі выкарысталі для ўтрымання ўлады ў нацыянальных рэспубліках падчас НЭПа, скончылася разам з ім. У канцы 1929 — пачатку 30-х гадоў найбольш актыўныя дзеячы беларусізацыі былі выключаныя з партыі, а пасля арыштаваныя. І хоць палітыка беларусізацыі не была адмененая, выконваць яе цяпер трэба было шляхам "інтэрнацыянальнага выхавання".

У 30-х гадах змянілася і канцэпцыя нацыянальнай палітыкі. Сцвярджалася, што расейцы дапамаглі "адсталым" народам і цяпер ёсць для іх "старэйшым братам". Савецкае і расейскае робяцца сінонімамі, расейская культура — перадавой, а расейская гісторыя — слаўнай. У сакавіку 1938 года было ўведзенае абавязковае вывучэнне расейскай мовы ў школах нацыянальных рэспублік, яна афіцыйна становіцца галоўным сродкам зносін народаў СССР. Нацыянальныя культуры і па форме, і па змесце робяцца савецкімі, "пралетарскімі". Болей лібералізму ў нацыянальным пытанні Масква не дапускала.

З канца 20-х гадоў, калі ў БССР канчаткова ўсталяваўся таталітарны рэжым, распачалася мэтанакіраваная барацьба з гэтак званым "нацыянал-дэмакратызмам". Яна вялася паводле этнічнай прыкметы і на практыцы азначала паслядоўнае вынішчэнне ўсяго беларускага. У рэчышчы гэтай барацьбы НКВД сфабрыкаваў справы "Саюза вызвалення Беларусі", "Беларускага нацыянальнага цэнтра", "Беларускай народнай грамады", "Аб'яднанага антысавецкага падполля" ды іншыя. Абсалютную большыню рэпрэсаваных складалі беларусы — выдатныя навукоўцы, літаратары, дзеячы культуры. Напрыклад, толькі па справе "Саюза вызвалення Беларусі" было асуджана 90 чалавек, з іх 89 беларусаў.

Сярод ахвяраў бальшавіцкага рэжыму — прэзідэнт Акадэміі навук Усевалад Ігнатоўскі, які застрэліўся, і народны паэт Янка Купала, якога пасля спробы самагубства адратавалі дактары. Гэтыя падзеі асвятляла віленская газета "Беларускі Звон". Грамадскасць Заходняй Беларусі выказвала рашучы пратэст супраць знішчэння квецені беларускага народа: "Там, за савецкім кардонам, маскоўская камуністычная ўлада зь нейкім дзікім, барбарскім фанатызмам разбурае ўсё, што тварылася беларускімі рукамі, што насіла характар беларускае культуры. Побач з фізічным усільваецца і маральны тэрор, скіраваны да таго, каб паставіць на калені і прынізіць усіх тых, хто хоць крыху не згаджаецца ў сваіх думках з сучаснай дыктатурай чырвонае Масквы.

Таццяна ПРОЦЬКА.

122. Што такое «мангольскі праект»?

У сярэдзіне 1920-х гадоў у Заходняй Беларусі актывізаваўся нацыянальна-вызвольны рух, што ў сваіх мэтах вырашыла выкарыстаць Масква. У крамлёўскіх кабінетах нарадзіўся гэтак званы "мангольскі праект". Знаходзячыся ў рэчышчы ідэі "сусветнай рэвалюцыі", ён быў характэрнаю праяваю бальшавіцкага экспансіянізму. Беларускія ж нацыянал-камуністы хацелі выкарыстаць задуманае ў Маскве дзеля аб'яднання ў адной дзяржаве ўсіх нашых этнічных земляў.

Праект прадугледжваў узняцце паўстання беларусаў у Польшчы, выхад БССР з складу СССР і вайну з Польшчай за Заходнюю Беларусь. У выніку ўтварылася б Беларуская Народна-Дэмакратычная Рэспубліка пад пратэктаратам СССР (як і ў выпадку з Мангольскай Народнай Рэспублікай, адсюль і назоў праекта).

А папярэдне, каб прадэманстраваць вялікія поспехі нацыянальна-дзяржаўнага будаўніцтва, былі праведзеныя "ўзбуйненні" БССР, дазволена стварэнне шырокай сеткі навучальных і культурных установаў на беларускай мове.

"Мангольскі праект", на які пакладалі надзеі нацыянал-камуністы і, магчыма, некаторыя нацыянал-дэмакраты, спадзеючыся гэткім шляхам вызваліць Беларусь з маскоўскае ды польскае няволі, не здзейсніўся. Спадзяванні былі ілюзіямі. На пачатку 1927 года з дапамогай бальшавіцкіх спецслужбаў у Заходняй Беларусі была разгромленая 120-тысячная Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада, а крыху пазней у БССР распачалася ліквідацыя "нацдэмаў", якіх цяпер ужо абвінавачвалі ў спробах адарваць Савецкую Беларусь ад СССР з дапамогаю Польшчы.

Застаўшыся толькі на паперы, "мангольскі праект" тым не менш з'яўляецца для нас сведчаннем авантурызму бальшавікоў, іх гатоўнасці дзеля сваіх утопіяў маніпуляваць лёсамі цэлых народаў.

Язэп ЯНУШКЕВІЧ.

Тэксты да ілюстрацый падрыхтаваў Зьміцер САНЬКО.

НОВЫЯ ІМЁНЫ

«Ни фига не понятно...»

*Свой першы верш **Анатоль ІВАШЧАНКА** напісаў у 5 гадоў з нагоды дня народзінаў маці. Сёння творы 22-гадовага літаратара часцяком з'яўляюцца на старонках беларускамоўных выданняў.*

— Штуршком для маёй творчасці стала любоў да слова, — гаворыць Анатоль.

— Дазвольце ўдакладніць — рускага ці беларускага?

— З самага пачатку я пісаў па-руску, але потым стаў свядома пісаць на родным мове. Я вучыўся ў мінскай школе №4 з рускім ухілам, дзе беларускую мову і літаратуру выкладаў Анатоль Шаршнёў. Нягледзячы на тое, што гэты чалавек у свой час быў прызнаны настаўнікам года, ён быў вымушаны па матэрыяльных прычынах з'ехаць за мяжу...

Мой, так бы мовіць, сур'ёзны паэтычны дэбют адбыўся ў чацвёртым нумары часопіса "Дзеяслоў", дзе была змешчана падборка маіх паэтычных твораў з нізкі "Абразкі". Мая паэзія наблізілася да прозы.

— Пісаць "белыя" вершы стала модна...

— Я пішу так не таму, што сёння гэта модна, а таму, што мне гэта падыходзіць. Я проста хачу пазбягаць межаў у творчасці, хаця, натуральна, яны існуюць — для кожнага свае.

— Паэзія — добры сродак для таго, каб прыцягваць да сябе дзяўчат, якія, як вядома, любяць вушамі...

— У мяне, на жаль, не "спакуслівая" для дзяўчат паэзія. Яны хутчэй за ўсё развітаюцца, калі пачуюць мае вершы. Прывяду адзін яскравы выпадак. Мне неяк давялося выступаць у студэнцкай аўдыторыі разам з аўтарамі "Дзеяслова". Увазе чытачоў я прапанаваў верш якраз з нізкі "Чорныя вершы". Прачытаў. Вяртаюся на месца. І чую за спінай, як адна дзяўчына кажа сваёй сяброўцы: "Ни фига не понятно". Я нават, можа, і згодны з такой адзнакай сваёй творчасці...

— Дык, можа, лепш было звязаць сваё жыццё з музыкай, тым больш што ты вучыўся ў музычнай школе?

— Я атрымаў музычную адукацыю па класе балалайкі. З другога класа дзяцей размяркоўвалі на той ці іншы інструмент. Я вельмі хацеў граць на флейце, хаця і не ведаў, як яна выглядае... Проста слова падабалася. Але ў той час на самыя лепшыя інструменты (гітара, фартэпіяна) прэтэндавалі перш за ўсё дзеці, чые бацькі займалі высокія пасады. Мае бацькі былі шараговымі навуковымі супрацоўнікамі, так я і трапіў на народнае аддзяленне па класе балалайкі. Дарэчы, у школе мы стварылі музычны гурт, дзе спявалі песні таксама і на ўласныя вершы.

Але ўжо ў школе я крыху пісаў. У восьмым класе нават цэлую паэму стварыў. Карацей кажучы, пасля школы я вырашыў паступіць на філфак, а пад гітару спяваю толькі ў кампаніях.

— Ты абраў літаратуру сваёй прафесіяй. Ці можна ў нас маладому літаратару зарабіць нармальныя грошы?

— У нашай краіне літаратурай зарабіць складана... Як вядома, сучасная беларуская літаратура "патанула" ў сваёй элітарнасці. У тым сэнсе, што сёння айчынную літаратуру чытае вельмі абмежаваная колькасць людзей ды і беларускія кніжкі выдаюцца мізэрнымі накладамі...

— Да таго ж і пераважная большасць людзей у нашай краіне сёння размаўляе па-руску...

— Усё адно — беларуская мова ўсіх перажыве. Пакуль будуць тыя людзі каму патрэбна беларускае слова, — будуць і тыя, хто для іх будзе пісаць. Я веру, што праз некаторы час беларуская мова будзе дамінiраваць у нашай краіне. Вось прыклад. Згуртаванне "Бацькаўшчына" неяк ладзіла для дзяцей экскурсію ў Чэхію. Мне давялося быць у той вандроўцы кіраўніком. На шляху туды некаторыя дзеці грэбліва ставіліся да беларускай гаворкі, маўляў, "да эта вабшчэ адстойный язык, *мёртвый* язык". Але на зваротным шляху без перабольшвання ўвесь аўтобус спяваў беларускія песні. Алесі не дазвалялі называць сябе Сашамі. Людзям хапіла трох тыдняў, праведзеных у натуральным беларускім асяроддзі, у далечыні ад расійскіх мас-медыя і трасянкі, каб успомніць пра свае нацыянальныя карані. Так і ў нашым грамадстве: пры разумным падыходзе і спрыянні дзяржавы цалкам мажлівы хуткі зварот да нацыянальнага. Без гвалту і прымусу.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

Даведка «Народнай волі»

Анатоль Івашчанка нарадзіўся ў 1981 годзе. Скончыў філалагічны факультэт БДУ. Лаўрэат літаратурнага конкурсу імя Наталлі Арсенневай (2003). Зараз вучыцца ў аспірантуры Інстытута літаратуры НАН РБ. На грамадскіх пачатках працуе кіраўніком спраў у Саюзе беларускіх пісьменнікаў.

СПОРТ

«Юнацтва» — каманда трэцяга перыяду?

Плэй-оф чэмпіянату Беларусі па хакеі з шайбай выйшаў на фінішную прамую. Зараз праходзяць фінальныя серыі за трэцяе месца і званне чэмпіёна.

За бронзавыя медалі хакейны клуб "Гомель" паспяхова змагаецца са спартсменамі з мінскага "Дынама". Пасля дзвюх сустрэч лік у серыі 2:0 на карысць гомельскіх хакеістаў. У першай сустрэчы яны перамаглі — 4:3, а ў другім матчы перамога "Гомелю" далася няпроста — 2:1. Пераможная шайба была закінута ў овертайме.

У фінале залатыя медалі аспрэчваюць дзве мінскія каманды — "Керамін" і "Юнацтва".

Нагадаем, што ў пятай рашаючай сустрэчы паўфіналу "Юнацтва" перамагло "Гомель" — 5:4, прычым па ходзе той сустрэчы "Гомель" выйграваў з лікам 4:1, а ў трэцім перыядзе выхаванцы Міхаіла Захарава закінулі чатыры "сухія" шайбы, што і дазволіла ім выйсці ў фінал.

Такая ж гісторыя паўтарылася і ў першым фінальным матчы. Пасля двух перыядаў "Юнацтва" ўступала "Кераміну" — 1:3. Але ў апошняй дваццаціхвілінцы "Юнацтва" закінула тры шайбы і адсвяткавала перамогу. Дарэчы, адзін гол запісаў на свой рахунак нападаючы зборнай Беларусі і чарапавецкай "Северстали" Аляксей Калюжны, які зараз гуляе ў "Юнацтве".

Лік у фінальнай серыі 1:0 на карысць "Юнацтва".

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

12 прызавых месцаў

12 прызавых месцаў — 3 першыя, 4 другія і 5 трэціх — заваявалі беларускія барцы вольнага стылю на XXXIV міжнародным турніры на прызы Аляксандра Мядзведзя, які праходзіў у Мінскім лядовым палацы спорту.

Першыя месцы занялі Герман Кантоеў (вагавая катэгорыя не больш за 55 кг), Мурад Гайдараў (74) і Аляксандр Шэмараў (96); другія месцы — Аляксандр Карніцкі (60), Сяргей Дземчанка (66), Сямён Семянок (84) і Юлія Раткевіч (59); трэція месцы — Сяргей Борчанка (84), Марына Маркевіч (48), Таццяна Грыгор'ева (51), Людміла Сёмкіна (55) і Галіна Міхайленка (72).

Усяго ў спаборніцтвах узялі ўдзел 183 спартсмены з 19 краін: па адным з Азербайджана, Германіі, Эстоніі, Македоніі і ЗША, 27 — з Украіны, 42 — з Расіі і 51 — з Беларусі.

Галоўны трэнер зборнай Беларусі па вольнай барацьбе Валянцін Мурзінкоў задаволены вынікамі, але не паказанай барацьбой.

Дзмітрый УЛАСАЎ.

В апреле в телевизоре будет много хоккея

Первый национальный телеканал будет вести прямую трансляцию чемпионата мира по хоккею среди юниоров (U-18), который пройдет в столице Беларуси.

Как сообщили в пресс-службе Белтелерадиокомпании, в прямом эфире зрители смогут увидеть все матчи с участием юниорской сборной страны, а также финальные игры чемпионата.

Чемпионат мира, в котором примут участие команды 10 стран, пройдет в апреле в Минске на аренах Ледового дворца и Дворца спорта. Трансляция матчей будет вестись не только на Беларусь, но и на некоторые страны, в том числе на Россию и Данию.

Показ матчей команды юниоров начнется 9 апреля встречей Беларусь — Дания, но до этого, в день торжественного открытия — 8 апреля, планируется показать матч, в котором сыграют команды Канады и Швеции.

В эти же дни в Норвегии будет проходить и чемпионат мира в группе "А" первого дивизиона, где национальная сборная Беларуси будет сражаться за возвращение в элиту мирового хоккея. По словам директора Дирекции спортивных программ Белтелерадиокомпании Бориса Герстена, в настоящее время ведутся переговоры о покупке прав на трансляцию, чтобы белорусский зритель увидел и этот чемпионат. Игры юниорской и национальной сборных будут транслироваться на Первом национальном телеканале и на телеканале "Лад".

Помимо трансляций чемпионатов мира по хоккею, в апреле на Первом национальном спортивные болельщики также смогут увидеть тележурнал под названием "Дорога к Евро-2004". Журнал расскажет о подготовке к чемпионату Европы по футболу в Португалии, который будет показан на Первом национальном канале в полном объеме.

Кроме того, будет показан товарищеский матч национальных сборных Беларуси и Литвы, который состоится 28 апреля. На Первом национальном телеканале белорусы увидят и матчи итальянской футбольной серии "А", Лиги чемпионов и многие другие спортивные события.

Юлия ТЕЛЬТЕВСКАЯ, БелаПАН.

НА ЗДОРОВЬЕ!

«Покаянный» овощ

В старину в семинедельный пост самыми популярными были блюда из редьки: во-первых, она хорошо сохранялась до весны, во-вторых — очень полезна. Именно поэтому корнеплод и прозвали в народе "покаянным" овощем. В древности много знали о полезных и целебных свойствах редьки и широко их использовали. Ученые установили, что она богата минеральными элементами: калием, кальцием, серой и магнием, содержит белки, витамины B_1, B_2, B_6, аскорбиновую кислоту и бактерицидные вещества. Так что полезность "покаянного" овоща неслучайна.

Что же касается целебных качеств, то народная медицина всегда применяла сок или тертую редьку против простудных заболеваний, малярии, для лечения гнойных ран, язв, малокровия. Раны лечили кашицей из тертой редьки, а универсальное лекарство от ряда болезней готовили по старинному рецепту следующим образом: наливали равное количество сока редьки, свеклы и моркови в теплую бутылку, обмазывали ее тестом, неплотно закрывали и ставили в духовку на три часа. А после хранили в темном прохладном месте. Принимать снадобье нужно в течение трех месяцев трижды в день перед едой.

При камнях в желчном пузыре и почках, отеках, атеросклерозе, заболеваниях печени дважды в день пили по полстакана сока редьки, смешанного с медом. Редька полезна при циррозе печени, холециститах и гепатитах. Тертую сырую редьку и свежий сок из нее рекомендуется употреблять при радикулитах, невралгиях, миозитах, артритах и для возбуждения аппетита. Сок редьки, смешанный в равных пропорциях с сахаром или медом, просто незаменим при кровохарканье, кашле, бронхитах. Для того чтобы приготовить снадобье, нужно выскоблить часть сердцевины корнеплода, насыпать туда сахар или налить мед. Пропитанный соком редьки мед или сахар принимать по чайной ложке трижды в день. А можно приготовить лекарство иначе: нарезать корнеплод маленькими кубиками, положить в кастрюлю, засыпать сахаром и печь в духовке в течение двух часов. Затем слить сок и принимать его по две чайные ложки четыре раза в день перед едой и на ночь перед сном. Это лекарство знахари рекомендуют в основном для детей. Полезен от кашля и сок редьки, смешанный с равным количеством молока. Но следует запомнить, что редька противопоказана при гастритах с повышенной кислотностью, язвах желудка и двенадцатиперстной кишки, органических заболеваниях сердца.

Из редьки готовят самые разнообразные салаты, сочетая их со всевозможными овощами и заправляя маслом, сметаной или майонезом. Но хозяйкам будет интересен новый оригинальный рецепт: редьку натереть на крупной терке, добавить сто граммов творога, смешанного с двумя столовыми ложками сметаны, столовую ложку измельченных грецких орехов и заправить салат солью или сахаром — по вкусу. Кстати, не все хозяйки, по-видимому, знают, что из молодых листьев редьки можно готовить вкусные щи, холодники, окрошки, а измельченными листьями посыпать вторые блюда.

Юлия ФРОЛОВА.

НА ЖЫЦЦЁВЫХ СКРЫЖАВАННЯХ

Дажджлівая ноч

Міхась Журынчык зноў пасварыўся з жонкай. Счапіліся з-за сына. Яна дазваляе трохгадоваму дзіцяці ўсё, што той пажадае. Міхась не без падстаў баяўся, што з малога вырасце вялікі эгаіст.

Жонка зачынілася з сынам у спальні, і Журынчык па вопыце ведаў, што маўчанка зацягнецца на некалькі дзён. На душы было прыкра і пуста, як і заўсёды пасля сямейных сварак.

— Шкада, што лье дождж, а так схадзіў бы ў бальніцу паглядзець, як там маецца дзед, якога днём прааперыраваў, — падумаў ён.

Уключыў тэлевізар і, сеўшы на канапу, без усялякай цікавасці пачаў глядзець стары фільм, які бачыў ужо некалькі разоў.

Зазваніў тэлефон. Міхась узяў трубку і пачуў заклапочаны голас свайго калегі хірурга Андрэя Міронічыка.

— Збірайся. Машыну высылаю.

— Што здарылася?

— Дзесяцігадовы хлопчык трапіў пад трактар. Чэрапна-мазгавая траўма, пералом бядра. Убачыш сам.

За гады працы ў бальніцы невялікага раённага гарадка ён бачыў усякае, але ніяк не мог прывыкнуць да дзіцячых пакут. У такіх выпадках адчуваў нейкую няёмкасць, што ён, дарослы — дужы і здаровы, а маленькая істота так пакутуе. З маленькімі пацыентамі быў надзвычай ласкавы, часта прыносіў ім з дому ласункі, калі бачыў, што бацькі не могуць купіць свайму хвораму дзіцяці таго, чаго ў яго сына заўсёды было даволі.

Пакуль прыехаў, хлопчыка падрыхтавалі да аперацыі. Міхась з радасцю ўбачыў сярод калег дзіцячага нейрахірурга прафесара Васіля Мікалаенку, які быў родам з іхняга гарадка і цяпер адпачываў у маці.

Хлопчык быў беспрытомны. Невялічкі ростам, худзенькі, з нагола пастрыжанай перад аперацыяй чарнявай галоўкай, ён выклікаў у Міхася шчымлівы боль.

— Які малайчына Андрэй, што запрасіў Васіля Пятровіча. Мы самі, можа, і не справіліся б, — падумаў доктар.

Чэрапна-мазгавая траўма была складанай, і ён усур'ёз баяўся за вынік аперацыі. Мікалаенка, вядома, таксама не Бог, але ж у яго залатыя рукі і веды — не параўнаць з правінцыйнымі хірургамі.

Аперацыя прайшла паспяхова. Цяпер хірургі і рэаніматолагі маліліся, каб не было ўскладненняў. Некалькі дзён хлопчык будзе знаходзіцца ў медыкаментозным сне, і медыцынскі персанал рэанімацыі не спусціць з яго вачэй.

Прафесар заўтра ранішнім цягніком павінен ехаць у Маскву, дзе жыве, і выходжваць хлопчыка давядзецца ім самім.

Калі Міхась, пакурыўшы, зайшоў у ардынатарскую, там ужо сядзеў Андрэй Міронічык і нешта пісаў у гісторыю хваробы.

— А чый гэта хлопчык? Дзе яго бацькі? — спытаў Міхась.

— Мала што ведаю, — адарваўшыся ад справы, сказаў Андрэй. — Не было калі асабліва разбірацца. Разам з ім на "хуткай дапамозе" прыехала маці. Яна такая напалоханая, заплаканая, што ледзь толку дабіліся. Казала, што прыехала разам з малым у госці да сяброўкі ў вёску Манькаўшчына. Сёння раніцай прыехалі, а паслязаўтра меліся ехаць назад. Жывуць на Віцебшчыне.

— Я больш ведаю, — паведаміла аперацыйная сястра Наташа, якая ўключыла кіпяцільнік і хацела заварыць чай. — Мама яго — паклонніца Бахуса. Гэта відаць няўзброеным вокам: неахайна апранутая, колер твару выдае тайныя захапленні. Ды і сяброўка, да якой прыехала, таго ж поля ягада. Яны выпадкова пазнаёміліся ў Мінску на вакзале. Прыцягнулася ў нашы мясціны невядома чаго, малы заняткі ў школе без прычыны прапускае. Словам, матулька яшчэ тая.

— А бацька дзе? — пацікавіўся Міхась.

— Сабакам сена косіць. Цяпер гэта модна, для сабак сенаваць, — са злосцю сказала Наташа. Яна была старой дзеўкай і да мужчын адносілася з пагардай і недаверам.

— Табе б, Наташа, у вышуку працаваць, але шкада адпускаць, бо і медсястра ты выдатная, — пажартаваў Андрэй.

Дзяўчына на гэтыя словы не адрэагавала. Сказала, звяртаючыся да Міхася:

— Калі хочаце ўбачыць матулю хлопчыка, зайдзіце ў фае. Яна там сядзела, можа яшчэ не пайшла.

Ён накіраваўся ў фае. Каб хто спытаўся, навошта яму тая незнаёмая жанчына, наўрад ці адказаў бы. Хацелася проста пагладзець на яе, выказаць спагаду, неяк падтрымаць у бядзе.

У фае было пуста, і ён адразу ўбачыў яе худзенькую постаць, сціснутую ў камячок ад гора, нібы верабейка на марозе. Апранута была і сапраўды бедна і неахайна. Караткаватае асенняе паліто, старыя гумовыя боты, якія носяць на працу вясковыя жанчыны. І раптам доктара Журынчыка нібы токам працяло: ён убачыў над верхняй губой жанчыны маленькую чорную радзімку, а напоўненыя тугой і жалем вялікія шэрыя вочы рэзанулі па сэрцы:

— Соня?!

Міхась яе ледзь пазнаў. Ён маўчаў, бо перахапіла дыханне, задрыжалі ногі. Да яго свядомасці ўжо канчаткова дайшло і засела ржавым цвіком: гэта Соня, яго першая жонка. Яны пазнаёміліся і пажаніліся яшчэ тады, калі яна была студэнткай педінстытута, а ён працаваў токарам на адным з мінскіх заводаў. Ён прыраўнаваў Соню да суседа па інтэрнаце. Моцна пасварыліся. Сам падаў на развод. Звольніўся з працы і паехаў да бацькоў у вёску пад Маладзечна.

Было гэта вясной. А летам Міхась са стрыечным братам, які толькі што скончыў школу, паехалі паступаць у медыцынскі інстытут. Брат падгаварыў. Потым жартаваў, што звязаўся з Міхасём на сваю галаву, бо той паступіў, а брат не прайшоў па конкурсе. Яму шчасце ўсміхнулася ажно праз два гады.

Цяпер, калі ў яго новая, не зусім удалая сям'я, Міхась часта ўспамінаў Соню. Яе мілую, нейкую сарамлівую ўсмешку, слёзы ў вялікіх шэрых вачах, калі ён, нібы каменні, кідаў у яе незаслужаныя абразы і кпіны. А што незаслужаныя, яму "папулярна" растлумачыў той самы сусед. Аднойчы, калі Міхась ужо звольніўся і збіраўся ехаць дадому, сусед прыйшоў у пакой і уляпіў раўніваму мужу моцную аплявуху.

— Ты яшчэ не раз пашкадуеш аб тым, што нарабіў. Не шукай яе, не знойдзеш. Яна прозвішча памяняе.

Міхась і праўда шкадаваў. А цяпер нібы хто вугалёў яму ў грудзі насыпаў.

— Ты замужам?

— Не.

— Была замужам?

— За табой толькі.

— А хлопчык чый?

— Твой. Ты ж прагнаў мяне цяжарную. Я тады яшчэ і сама не ведала, што цяжарная. Ты толькі што аперыраваў свайго сына...

Міхась успомніў худзенькі бяскроўны тварык, стрыжаную галоўку і ледзь не застагнаў ад невыноснага болю.

— Ён паправіцца? — спытала Соня.

— Будзем спадзявацца на лепшае. І табе трэба лячыцца, разумееш? Я дапамагу. Ты не спрабавала лячыцца ад алкагалізму?

— Гэта я апусцілася за апошні год, калі са школы звольнілі, дзе хімію выкладала...

— Нічога, усё будзе добра, Соня. І сынок наш паправіцца. Усё будзе добра...

Пякучая віна перад гэтай няшчаснай жанчынай, з якой ён па маладой дурасці абышоўся так жорстка, перад маленькім бездапаможным сынам, што ляжаў цяпер маўклівы і нерухомы ў страшнай белізне палаты, прыскам смаліла душу, не давала дыхаць.

— Пакажы мне яго. Я хачу зірнуць, — папрасіла Соня.

Ён узяў яе пад руку і моўчкі павёў па калідоры. З дзвярэй ардынатарскай выглянула Наташа і здзіўлена пазірала ім услед.

А за вокнамі ліла слёзы адзіноты халодная восеньская ноч...

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.

ДЕЛО №...

Бывшему профсоюзному боссу нужен адвокат

Прокуратура Минска возбудила уголовное дело в отношении бывшего председателя Республиканского совета профсоюза "Садружнасць" О.Бортникова.

Бортников подозревается в совершении ряда преступлений в то время, когда он возглавлял "Садружнасць". В частности, в июне 2000 года он составил ложный протокол заседания совета о включении в число застройщиков кооператива "Долевик" ООО "Промстройфин" с выделением этому обществу трехкомнатной квартиры. На подлог, по версии следствия, профсоюзный босс решился после получения взятки в сумме трех тысяч долларов от директора "Промстройфина". Под следствием оказался и сын Бортникова. Ему инкриминируется подстрекательство и посредничество во взяточничестве.

Виталий ЧИЖОВСКИЙ.

24

сакавіка

СЕРАДА

Усх. 6.02 Зах. 18.31

Даўж. дня 12.29

Маладзік 21 сакавіка

70 гадоў з дня нараджэння Ю.Ф. Ступакова (1934—1999), акцёра, народнага артыста Беларусі

КАЛІ ЛАСКА...

Конкурс вучнёўскіх і студэнцкіх газет

Напрыканцы 2001 года ў памяшканні сталічнага Педуніверсітэта былі падведзены вынікі конкурсу школьных і вучнёўскіх газет, які арганізоўваўся Рэспубліканскім грамадскім аб'яднаннем "Таварыства беларускай школы" пры падтрымцы розных устаноў. У ім прымалі ўдзел дзесяткі выданняў з усіх рэгіёнаў. Гэта былі як рукапісныя, так і пераважна зробленыя на камп'ютэры газеты і бюлетэні. 28 з іх атрымалі дыпломы і розныя падарункі (фотаапараты, дыктафоны, паперу для выданняў, льготныя пуцёўкі за мяжу).

Аўтарытэтнае журы вызначыла лепшымі наступныя малатыражныя выданні (яшчэ раз іх назавём): "Малое Палессе" (скаўцкая газета, Крупкі), "Маладзік" (СШ № 1 г.Кобрына), "Лілея" (Вілейская скаўцкая харугва), а таксама "Задняпроўе" (СШ № 8 г.Оршы), "Школьная газета", "Хронас Палесся" (абодва выданні з г.Гомеля), "Ветразі надзеі" (г.Слонім), "Наша люстэрка" (гімназія № 1 г.Бярозаўкі Лідскага раёна), "Мысліца" (Шчомысліцкая СШ Мінскага раёна), "Маладзічок" (СШ № 24 г.Барысава), "Гімназіст" (гімназія № 4 г.Мінска), "Сьвятаяньнік" (Вішнявецкая СШ Стаўбцоўскага раёна) і іншыя.

Аб'яўляецца **новы конкурс вучнёўскіх і студэнцкіх газет.** У ім могуць прымаць удзел любыя выданні (газеты, бюлетэні, часопісы і г.д.), якія ствараюцца навучэнцамі адукацыйных устаноў пры дапамозе камп'ютэра ці іншым шляхам. На адрас ТБШ, які будзе пададзены пазней, высылаюцца не менш за два нумары газет (адна ці дзве з іх за 2004 г.). Яны будуць прымацца *з 10 верасня* (дня магчымага першага сярод усходніх славян друкаванага выдання Ф.Скарыны). Святочнае падвядзенне вынікаў — 25 верасня 2004 г. Аўтарытэтнае журы з ліку вядомых публіцыстаў, грамадскіх дзеячаў і рэдактараў газет і часопісаў, вызначаючы 15 пераможцаў, будзе кіравацца асноўнымі патрабаваннямі да выдання: афармленне на беларускай ці беларускай і іншых мовах, актуальнасць і надзённасць асвятляемых праблем рэгіёна і краіны, патрыятычная і краязнаўчая тэматыка.

Пераможцаў чакаюць дыпломы і падарункі.

Алесь ЛОЗКА,
старшыня РГА
"Таварыства беларускай школы"
(тэл.274-04-72).

Среда, 24 марта

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!".
07.30, 08.30, 19.55 "Деловая жизнь".
09.10 Сериал **"Клеопатра".**
09.45 Специальный репортаж.
10.05, 20.00 Сериал **"Золото Югры".**
11.05, 17.25 "Богатые и знаменитые". Сериал.
12.10, 16.45, 23.50 "Моя страна".
12.20 Комедия **"Наш человек в Сан-Ремо".**
14.15 "На перекрестках Европы".
15.10 Сериал **"Студенческая жизнь".**
16.05 "5х5".
17.05 "Маски-шоу".
18.30 "Кстати".
19.05 Сериал **"Американский дядюшка".**
21.00 "Панорама".
21.40 Футбол. Лига чемпионов. 1/4 финала. "Челси" — "Арсенал".
23.35 "Евровидение-2004".
00.00 Футбол. Лига чемпионов. 1/4 финала. "Реал" — "Монако".

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 22.55 Наши новости.
07.05 "Наше утро".
09.05, 19.05 Сериал **"Клон".**
09.55 "Дом".
10.40 "Не только о футболе".
11.00 Дисней-клуб.
15.20 "Город женщин".
16.05 Сериал **"Берег мечты".**
16.55 "Большая стирка".
18.10 "Дом".
20.00 Время.
21.00 Сериал **"Любительница частного сыска Даша Васильева".**
22.00 "Улицы разбитых фонарей-5". Сериал.
23.10 Фабрика звезд-4.

РОССИЯ

07.45, 19.55 Сериал "Небо и земля".
08.50 "Короткое замыкание".
09.45, 22.50 Вести. Дежурная часть.
10.00, 16.00, 19.00 Вести.
10.30, 19.30 Местное время. Вести—Москва.
10.50 "Что хочет женщина".
11.50, 21.00 Сериал **"Пан или пропал".**
16.10 Сериал **"Люди и тени-2".**
17.00 "Комиссар Рекс". Сериал.
17.55 Сериал **"Закон".**
19.50 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Вести+.
22.20 Авторитет с Дмитрием Киселевым.
23.05 Фильм **"Обычные подозреваемые".**

ЛАД

06.30 Euronews.
08.00, 14.00, 20.00 Новости.
08.10 Площадь искусств.
08.35 Сериал **"Проклятый уютный дом".**
09.50 "Сад мечты".
10.20, 18.30 "Между нами, женщинами".
10.45, 21.15 Сериал **"Грешная Анжелика".**
11.30, 13.20 "Обычный необычный день".
12.05 Драма **"Дни Турбиных".** 2-я серия.
13.45 "Сладкий родник". Мультфильм.
14.10 Мультиклуб.
15.05 Сериал **"Зеркало, зеркала".**
15.25 "Не зевай!".
15.35 Тележурнал "Бум".
16.05 Мультфильмы.
16.30 "Неизвестный Наполеон". Сериал.
16.55 "Александр Шилов. Народный художник".
17.30 "Росчерк времени".
17.45 Сериал **"Вокруг света за 80 дней".**
18.50 Драма **"Дни Турбиных".** 3-я серия.
20.15 Колыбельная.
20.30 "Дела семейные".
22.05 Мелодрама **"Несрочная весна".**

НТВ

09.00, 11.00, 16.00, 18.00, 00.05 Сегодня.
09.25 Кулинарный поединок.
10.20 "Страна советов".
14.35 "Принцип домино".
16.30 Сериал **"Как в старом детективе".**
17.35 Протокол.
18.40 Сериал **"Литовский транзит".**
19.50 Сериал **"Рокировка".**
21.00 "Страна и мир".
21.35 Красная стрела.
21.45 Сериал **"Без следа".**
22.50 Сериал **"Литовский транзит".**
00.30 Ленивая ночь.

СТВ+RenTV

06.15, 18.00 "Минщина. Люди, события, факты".
06.25, 15.40 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры". Сериал.
06.50 "Близнецы судьбы". Мультсериал.
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.45 "24 часа".
07.50, 20.00 "СТВ-спорт".
08.05, 20.15 "Минск и минчане".
08.20, 23.05 "Технология".
08.30 "Автопанорама".
08.50 "Закон и криминал".
09.05 Фантастический фильм **"Тринадцатый этаж".**
10.35 "Замок лгунов". Мультфильм.
10.55 "Эти эксцентричные люди". Док.фильм.
11.30 "Горячий лед".
12.00 "Час суда".
13.00 "Рыжий карлик". Док.фильм.
13.50, 18.30 "Арабские приключения". Сериал.
14.45 "ОБЖ, или ОБщественное деЖа вю". Сериал.
15.15 "Рыцари света". Мультсериал.
16.00 "Как грибы с горохом воевали". Мультфильм.
16.20 "Тема дня".
17.00 "Вовочка-3". Сериал.
17.30 "Чисто по жизни". Сериал.
18.15 "Планета людей".
20.25 "Добрый вечер, малыш...".
20.40 "Автопанорама".
20.55 Комедия **"Бриллианты".**
23.15 "Украденное сердце". Док.фильм.
00.00 "Секретные материалы". Сериал.
00.45 "Новости СНГ".

8-Й КАНАЛ

16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
16.45 "Любовники пустыни". Сериал.
17.40 "Крестьянские ведомости".
18.10 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...
18.15 "Туннель". Боевик.
19.50 "Любовники пустыни". Сериал.
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Европа сегодня".
21.30 "Лезвие ведьмы". Мистический детектив.

ТВ ЦЕНТР

06.30 "Настроение".
07.45 Газетный дождь.
07.55 "Страсти по Саломее". Сериал.
08.50, 18.55 "Жизнь продолжается". Сериал.
09.40 Телемагазин.
10.00, 13.00, 17.00, 21.00, 23.30 События.
10.15 Телеканал "Дата".
11.05 "Репортер".
11.15 Отдел "Х".
11.55 Квадратные метры.
12.10, 23.10 Петровка, 38.
12.30 Деловая Москва.
13.15 "Инспектор Кресс". Сериал.
14.20 Будьте здоровы!
15.30 Ступеньки.
16.00 "Петр Великий". Сериал.
18.50 Пять минут деловой Москвы.
19.50 "Нина". Сериал.
21.45 Фильм "Заплыв слепых".
22.40 Времечко.
23.55 Музыкальный серпантин.
00.10 "Парижский полицейский". Сериал.
01.05 "Синий троллейбус".

EUROSPORT

09.30 Сноуборд.
10.00 Евроголы.
11.00 Волейбол.
12.00 Снукер.
13.30 Фигурное катание.
15.30 Снукер.
19.00 Триал.
19.30 Фигурное катание.
23.45 Гольф.
01.30 Снукер.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 27 730 экз. Заказ № 613.